

Analýza využití účetních informací pro finanční řízení družstva XY

Hana Sochorová

Bakalářská práce
2013

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví
akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Hana SOCHOROVÁ**
Osobní číslo: **M10242**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Účetnictví a daně**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Analýza využití účetních informací pro finanční řízení
družstva XY**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Zpracujte teoretické poznatky vztahující se k využití účetních informací pro finanční řízení družstva.

II. Praktická část

- Analyzujte současný stav využití účetních informací v družstvu XY.
- Zhodnoťte přednosti a nedostatky stávajícího finančního řízení družstva XY a navrhněte možnosti jeho zlepšení.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BAŘINOVÁ, Dagmar a Iveta VOZŇÁKOVÁ. Vyhodnocení a využití účetních výkazů pro manažery, společníky a akcionáře. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. 99 s. ISBN 802471115-x.
ČIŽINSKÁ, Romana a Pavel MARINIČ. Finanční řízení podniku: moderní metody a trendy. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 204 s. ISBN 978-80-247-3158-2.
LANDA, Martin. Jak číst finanční výkazy: analýza účetních výkazů, hodnocení finanční výkonnosti, měření efektivnosti investic: případové studie, příklady, koncepce podnikového účetního systému. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2008. 176 s. ISBN 978-80-251-1994-5.
LANDA, Martin. Účetnictví podniku: informační zdroj podnikatelských rozhodnutí. 2. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. 495 s. ISBN 80-86861-11-2.
SEDLÁČEK, Jaroslav. Účetnictví pro manažery. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. 226 s. ISBN 80-247-1195-8.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Karel Šteker, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: **22. února 2013**
Termín odevzdání bakalářské práce: **17. května 2013**

Ve Zlíně dne 22. února 2013

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohou užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 15.5.2013

Saharom' Homal

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cílem bakalářské práce je provést analýzu využití účetních informací pro finanční řízení družstva XY. Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. V teoretické části je provedena literární rešerše z odborných zdrojů, která se věnuje podstatě a funkci účetnictví, způsobem zobrazení účetních informací a využitím údajů z účetnictví k finančnímu řízení. V navazující praktické části je představeno družstvo XY. Pozornost je věnována především systému zpracování účetnictví, oběhu účetních dokladů a zpracování těchto informací do podoby finančních výkazů. V závěru bakalářské práce jsou zpracovány návrhy a doporučení pro zlepšení finančního řízení v družstvu XY.

Klíčová slova: účetnictví, finanční řízení, finanční analýza, účetní informace, účetní výkazy

ABSTRACT

The goal of this bachelor thesis is the analysis of using accounting information for financial management in the co-operative XY. The thesis is divided into two parts, theoretical and practical part. The theoretical part is a literature search of expert resources. This part explains terms as functions and subject of the accounting, ways to view of accounting information and financial statements and problem of using accounting information for financial management of the company. The practical part introduces the co-operative XY. Attention is paid to the system of accounting, the document flow and processing of such information in the form of financial statements. At the end of the thesis are prepared proposals and recommendations to improve financial management in the co-operative XY.

Keywords: Accounting, Financial management, Financial analysis, Accounting information, Financial statements

Děkuji vedoucímu mé bakalářské práce panu Ing. Karlu Štekerovi, Ph.D. za konzultace a cenné rady. Dále bych vyjádřila poděkování pracovníkům družstva XY za poskytnutí informací a za ochotu spolupracovat.

OBSAH

ÚVOD	10
TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VÝZNAM ÚČETNICTVÍ	12
1.1 FINANČNÍ A MANAŽERSKÉ ÚČETNICTVÍ	12
1.1.1 Cíl a funkce účetnictví	12
1.1.2 Předmět účetnictví	13
1.2 SYSTÉM PRÁVNÍ ÚPRAVY ÚČETNICTVÍ V ČR.....	13
1.2.1 Zákon o účetnictví	13
1.2.2 Prováděcí vyhlášky Ministerstva financí ČR.....	14
1.2.3 České účetní standardy	15
1.2.4 Ostatní právní předpisy	15
1.3 PODSTATA VEDENÍ ÚČETNICTVÍ.....	15
1.3.1 Principy a povinnosti spojené s vedením účetnictví.....	16
1.3.2 Kvalitativní charakteristiky účetních informací	16
1.3.3 Obecné účetní zásady.....	17
1.4 ÚČETNÍ VÝKAZY PODNIKU	18
1.4.1 Rozvaha	19
1.4.2 Výkaz zisku a ztráty.....	20
1.4.3 Přehled o peněžních tocích	21
1.4.4 Uživatelé účetních informací	23
2 FINANČNÍ ŘÍZENÍ DRUŽSTVA	24
2.1 ZALOŽENÍ A VZNIK DRUŽSTVA.....	24
2.1.1 Způsob ručení za závazky a rozdělování hospodářského výsledku.....	24
2.2 CÍLE A PRINCIPY FINANČNÍHO ŘÍZENÍ.....	25
2.3 FINANČNÍ PLÁNOVÁNÍ	26
2.3.1 Dlouhodobé a krátkodobé plánování podniku	26
2.3.2 Techniky finančního plánování	27
2.4 ZDROJE A FORMY FINANCOVÁNÍ	27
2.4.1 Krátkodobé financování.....	28
2.5 KAPITÁLOVÉ A INVESTIČNÍ ROZHODOVÁNÍ.....	28
2.6 ANALÝZA FINANČNÍCH ÚDAJŮ	29
2.6.1 Absolutní ukazatele.....	29
2.6.2 Rozdílové ukazatele	30
2.6.3 Poměrové ukazatele	30
2.6.3.1 Analýza zadluženosti	31
2.6.3.2 Analýza likvidity	31
2.6.3.3 Analýza rentability.....	32
2.6.3.4 Analýza aktivity.....	33
PRAKTICKÁ ČÁST	34
3 ZÁKLADNÍ INFORMACE O DRUŽSTVU XY	35

3.1	ŘÍZENÍ DRUŽSTVA XY	35
3.2	ORGANIZAČNÍ USPOŘÁDÁNÍ DRUŽSTVA XY	36
4	ANALÝZA VEDENÍ ÚČETNICTVÍ V DRUŽSTVU XY.....	38
4.1	SYSTEM ZPRACOVÁNÍ A VEDENÍ ÚČETNICTVÍ DRUŽSTVA XY	38
4.1.1	Oddělení všeobecné účtárny a fakturace	38
4.1.2	Oddělení kontrolní účtárny	39
4.1.3	Oddělení likvidace faktur.....	39
4.1.4	Oddělení plánů, daní a financí.	40
4.1.5	Oddělení mzdové účtárny	40
4.1.6	Koloběh dodavatelských faktur	40
4.2	ÚČETNÍ DOKLADY.....	42
4.2.1	Číslování účetních dokladů.....	44
4.3	ÚČTOVÝ ROZVRH.....	44
4.3.1	Podrozvahová evidence	45
4.3.2	Vnitropodnikové účetnictví	45
4.4	ÚČETNÍ SESTAVY	46
4.5	INVENTARIZACE MAJETKU A ZÁVAZKŮ.....	46
4.5.1	Inventarizační komise	47
4.5.2	Inventarizace dlouhodobého majetku v užívání	47
4.5.3	Inventarizace oběžných zásob mimo zásoby zboží	47
4.5.4	Inventarizace zboží na prodejně v prodejních a nákupních cenách.....	47
4.5.5	Inventarizace zboží na prodejně v nákupních cenách.....	48
4.6	ROČNÍ ÚČETNÍ ZÁVĚRKA.....	48
4.6.1	Uzavírání účetních knih	50
4.7	ROZBOR HOSPODÁŘSKÉ ČINNOSTI	51
4.8	ANALÝZA ÚČETNÍCH VÝKAZŮ DRUŽSTVA XY	51
4.8.1	Rozvaha	52
4.8.1.1	Majetková struktura	52
4.8.1.2	Finanční struktura	53
4.8.2	Výkaz zisku a ztráty.....	54
4.8.3	Vývoj hospodářského výsledku	55
4.8.4	Výkaz cash flow.....	56
4.8.5	Analýza účetních dat.....	56
5	ZÁVĚREČNÉ SHRUTÍ A DOPORUČENÍ.....	60
	ZÁVĚR	62
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	63
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	66
	SEZNAM OBRÁZKŮ	67
	SEZNAM TABULEK.....	68
	SEZNAM PŘÍLOH.....	69

ÚVOD

Pro zpracování bakalářské práce jsem si vybrala problematiku účetnictví a finančního řízení. Cílem práce je zhodnotit, jak družstvo XY zpracovává účetní informace a jakým způsobem je dále využívá v oblasti finančního řízení.

Účetnictví obsahuje data, díky kterým můžeme sledovat vývoj hospodaření, finanční situaci, odhalit slabé nebo naopak silné stránky podniku. Má-li být účetnictví užitečným zdrojem dat pro řízení a rozhodování, je potřeba umět tyto informace správně využít, vyhodit a následně prezentovat. Hodnocení úspěšnosti podniku by se nemělo posuzovat pouze podle dosaženého hospodářského výsledku, ale pomocí ukazatelů a analýz zaměřených na různé oblasti finančního řízení.

V teoretické části bakalářské práce se nejprve budu věnovat obecně vedení a zpracování účetnictví. Zaměřím se na cíl, předmět, funkce, principy, zásady a systém právní úpravy účetnictví v České republice. Dále popíšu způsoby zachycení účetních dat do finančních výkazů. V druhé polovině teoretické části, se zaměřím na finanční řízení. Finanční řízení je samo o sobě velmi široký pojem, proto popíšu jen vybrané oblasti a nejvíce se zaměřím na financování a analýzu finančních údajů.

V praktické části představím ve zkratce družstvo XY. Pozornost budu věnovat zejména systému zpracování a oběhu účetních dokladů. Popíšu postup sestavení roční účetní závěrky, která je výchozím bodem pro sestavení účetních a finančních výkazů. Tyto výkazy následně rozeberu a zhodnotím jednotlivé položky z hlediska časové vývoje šesti let. Údaje z účetních výkazů dále použiju pro výpočet vybraných ukazatelů, kterým jsem se věnovala v teoretické části. Závěrem zhodnotím současnou situaci v oblasti finančního řízení družstva XY a pokusím se nalézt faktory, které jej ovlivňují. V případě, že dospěji k nějakým nedostatkům, pokusím se navrhnout doporučení pro zlepšení této situace.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VÝZNAM ÚČETNICTVÍ

Účetnictví lze charakterizovat jako informační systém, jehož účelem je poskytovat informace za účetní jednotku k určitému okamžiku a za účetní období. Účetnictví podává přehled o stavu a pohybu majetku v jeho různých formách, strukturách a pohledech na něj. Tyto informace se sumarizují a transformují do účetních výkazů, které jsou určeny pro širokou skupinu uživatelů. (Březinová a Munzar, 2003, s. 25)

1.1 Finanční a manažerské účetnictví

Je potřeba rozlišovat pojem finanční a manažerské účetnictví. Finanční účetnictví je zaměřeno na poskytování ekonomických informací, které požadují externí uživatelé, je regulováno ze strany státu, je vedeno v peněžních jednotkách, má formálně a obsahově jednotný systém. Naopak manažerské účetnictví se zabývá poskytováním ekonomických údajů, které jsou potřeba pro vedení podniku, pro rozhodování a kontrolu. Informace poskytované prostřednictvím manažerské účetnictví jsou zpravidla neveřejné, regulovány účetní jednotkou, zveřejněny v peněžních i naturálních jednotkách a jsou upraveny dle potřeb účetní jednotky. (Březinová a Munzar, 2003, s. 27) a (Landa, 2008c, s. 29)

1.1.1 Cíl a funkce účetnictví

Podle Landy (2008c, s. 28) je cílem finančního účetnictví dosažení situace, kdy účetní závěrka, která je sestavena na základě účetnictví, podává poctivý a věrný obraz předmětu účetnictví a finanční situace podniku.

Sedláček et al. (2005b, s. 19) rozlišuje několik funkcí účetnictví:

- Informační funkce – nejdůležitější funkce, která spočívá v poskytování údajů vnějším a vnitřním uživatelům o ekonomické situaci podniku.
- Registrační funkce – funkce, která spočívá ve vedení soustavných zápisů o podnikových jevech.
- Dokumentační funkce – vyvábí paměťový systém podniku a slouží jako průkazný prostředek při vedení sporů. Je základem pro vyměření daňových povinností.
- Dispoziční funkce – slouží k poskytování podkladů řídicím pracovníkům podniku.
- Kontrolní funkce – plní kontrolu hospodaření podniku, stavu majetku a přezkoušení správnosti zaznamenaných údajů.

1.1.2 Předmět účetnictví

Předmětem finančního účetnictví je sledovat stav a pohyb majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv. Dále sleduje náklady, výnosy a výsledek hospodaření. Naopak manažerské účetnictví sleduje zpravidla jen některé složky a klade podstatně větší důraz na širší sledování nákladů, výnosů a výsledku hospodaření v členění podle podnikových výkonů nebo organizačních hledisek.

1.2 Systém právní úpravy účetnictví v ČR

Finanční účetnictví je regulováno národním právním systémem, současně ale velmi úzce váže na nadnárodní ekonomické a politické uskupení, jakým je Evropská unie. Nadnárodní harmonizací se rozumí přibližování účetních pravidel a účetních výkazů různých zemí tak, aby předkládané účetní výkazy byly uživateli srozumitelné. Od roku 2005 musí všechny společnosti emitující cenné papíry kótované na regulovaném trhu cenných papírů sestavit konsolidovanou účetní závěrku v souladu s Mezinárodními standardy účetního výkaznictví (IFRS). Zjištění základu daně je však stále založeno na českých účetních předpisech. (Vališová a Dvořáková, 2011, s. 26)

V účetnictví v České republice existuje vzájemná vazba s daňovým systémem. Plyne to ze skutečnosti, že daňový systém je postaven na základě informací, které poskytuje účetnictví. Některé položky však daňový systém definuje pro své účely odlišně nebo je vůbec neakceptuje. (Březinová a Munzar, 2003, s. 25)

Finanční účetnictví v České republice je regulováno následujícími právní předpisy:

- zákon o účetnictví,
- prováděcí vyhlášky Ministerstva financí ČR k zákonu o účetnictví,
- české účetní standardy,
- ostatní obecně platné právní předpisy.

1.2.1 Zákon o účetnictví

Za základní právní předpis upravující finanční účetnictví v ČR je považován zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Stanovuje rozsah a způsob vedení účetnictví v písemné nebo technické formě, dále stanovuje požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu. (Landa, 2006, s. 33)

Zákon o účetnictví se skládá ze sedmi částí:

- **Část první** – Obecná ustanovení (§ 1 až § 8): poukazuje na předmět účetnictví, definuje účetní jednotku a rozsah účetního období, stanovuje, kdy vzniká povinnost účetní jednotce vést účetnictví a další obecné povinnosti vedení účetnictví.
- **Část druhá** – Rozsah vedení účetnictví, účetní doklady, účetní zápisy a účetní knihy (§ 9 až § 17): definuje zjednodušený rozsah vedení účetnictví, vymezuje směrnou účtovou osnovu a účtový rozvrh.
- **Část třetí** – Účetní závěrka (§ 18 až § 23): se věnuje náležitostem individuální a konsolidované účetní závěrky, dále ověření účetní závěrky auditorem, definuje rozvahový den, způsoby zveřejňování.
- **Část čtvrtá** – Způsoby oceňování (§ 24 až § 28): obsahuje informace o způsobu ocenění majetku a závazků.
- **Část pátá** – Inventarizace majetku a závazků (§ 29 až § 30): stanovuje postup a možnosti provedení inventarizace a vypořádání se s inventarizačními rozdíly.
- **Část šestá** – Úschova účetních záznamů (§ 31 až § 32): poukazuje na povinnost uschovávat účetní záznamy a informuje o době, po kterou je nutné tyto záznamy uschovávat.
- **Část sedmá** – Ustanovení společná, přechodná a závěrečná (§ 33 až § 40): poskytuje informace o účetních záznamech, o průkaznosti a opravách účetních záznamů.

1.2.2 Prováděcí vyhlášky Ministerstva financí ČR

Účetním jednotkám, které jsou podnikateli, je určena provádění vyhláška č. 500/2002 Sb., v platném znění. Podle Kovanicové (2012, s. 175) vyhláška zapracovává příslušné předpisy zaměřené na účetní závěrku a upravuje:

- působnost (vymezení účetní jednotky, na které se vyhláška vztahuje),
- uspořádání a označování položek individuální účetní závěrky,
- obsah vybraných položek rozvahy, výkazu zisku a ztráty,
- obsahové vymezení přílohy,
- přehled o změnách vlastního kapitálu a přehled o peněžních tocích,

- směrnou účtovou osnovu,
- přípustné účetní metody a jejich použití,
- označování a uspořádání položek konsolidované účetní závěrky, postup zahrnování účetních jednotek do konsolidačního celku a metody konsolidace.

Vyhláška vymezuje i formát rozvahy, určuje strukturu a závazné pořadí vykazovaných položek aktiv a pasiv. Výkaz zisku a ztráty lze podle vyhlášek sestavit v druhovém nebo účelovém členění a směrná účtová osnova je sestavena na úrovni účtových tříd a účtových skupin. (Kovanicová, 2012, s. 176)

1.2.3 České účetní standardy

České účetní standardy vydalo Ministerstvo financí ČR s účinností od 1.1.2004 a za účelem dosažení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami. Standardy popisují účetní metody a postupy účtování. Obsah standardů nesmí být v rozporu se zákonem o účetnictví a ostatními právními předpisy.

1.2.4 Ostatní právní předpisy

Landa (2008c, s. 24) v případě ostatních právních předpisů poukazuje na právní předpisy, které výlučně upravují obsahovou stránku účetních operací. Jedná se o ty součásti celkového podnikového účetnictví, které zachycují zejména finanční vztahy ke státu nebo k orgánům sociálního zabezpečení. Většina předpisů z této skupiny upravuje daňovou a mzdovou stránku účetnictví, například:

- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů,
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty,
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník,
- Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů,
- Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční,
- a další zákony.

1.3 Podstata vedení účetnictví

Hlavním úkolem účetnictví je věrné a poctivé zobrazení hospodářské situace v podniku. Účetnictví zobrazuje majetkovou, finanční a důchodovou situaci. Sedláček et al. (2005b, s. 18) charakterizuje podstatu účetnictví následujícími znaky:

- předmětem záznamů jsou jednoznačně určené jevy (nejedná se tedy o hospodářské situace, které nepředstavují stav pohybu majetku a závazků),
- hospodářské jevy se evidují za určité časové období,
- zjišťuje se skutečný stav hospodářského výsledku, pohyb majetku a závazku,
- hospodářské operace jsou zaznamenány písemně, a to vždy na základě účetních dokladů,
- hospodářské jevy v účetnictví jsou evidovány v peněžních jednotkách, existují i případy, kdy jsou navíc evidovány i v jednotkách hmotných,
- hospodářské jevy jsou zaznamenány nepřetržitě, soustavně a úplně a údaje v účetnictví musí být spolehlivé, průkazné a přesné.

1.3.1 Principy a povinnosti spojené s vedením účetnictví

Účetnictví musí být vedeno v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Sládková et al. (2009, s. 28) poukazuje zejména úplnost, průkaznost a správnost.

Účetnictví lze považovat za správné, pokud účetní jednotka vede účetnictví tak, že to neodporuje zákonu č. 563/1991 Sb., o účetnictví a ostatním právním předpisů, ani neobchází žádným způsobem jejich účel.

Účetnictví účetní jednotky je úplné, pokud jsou zúčtovány v účetních knihách všechny účetní případy za účetní období, které měla účetní jednotka zúčtovat. Nejpozději do konce tohoto období za jemu bezprostředně předcházející účetní období sestavila účetní závěrku, vyhotovila výroční právu a zveřejnila informace.

Účetnictví je průkazné, pokud jsou všechny účetní záznamy tohoto účetnictví průkazné a účetní jednotka provedla inventarizaci.

1.3.2 Kvalitativní charakteristiky účetních informací

Účetnictví by mělo přinášet uživatelům informace, které jsou relevantní, objektivní, včasné, srozumitelné a srovnatelné. Březinová a Munzar (2003, s. 25) uvádí, že se tyto kvalitativní charakteristiky mohou někdy i vzájemně popírat nebo není zcela jasné, kterému hledisku má prioritu. Sedláček et al. (2005b, s. 20) charakterizuje účetní informace jako:

- relevantní (důležité, významné) informace, které umožňují uživatelům ověřit, zda dříve přijatá rozhodnutí jsou správná,

- objektivní, nestranné informace, neupřednostňují určitou skupinu uživatelů před jinou,
- včasné informace, přicházející v okamžiku její potřeby, informace jsou poskytovány v intervalu, který by měl být v souladu s potřebami uživatelů,
- srozumitelné informace, které by měly být jasné, jednoduché a logické a zároveň nesmí zkreslovat ekonomické jevy podniku nebo opomínat významné informace,
- srovnatelné informace, které umožňují její posuzování ve vztahu k jiným podnikatelským subjektům.

Březinová a Munzar (2003, s. 25) navíc uvádění, že účetní informace by měly být navíc i spolehlivé a hodnověrné, tzn., že zobrazují podstatu ekonomického jevu, který nastal. Informace nesmí být předpojaté, chybné a při jejich zpracování se aplikuje potřebná míra opatrnosti.

1.3.3 Obecné účetní zásady

Podle následující obecných zásad vedou obchodní společnosti své účetnictví, sestavují účetní výkazy a předkládají je uživatelům:

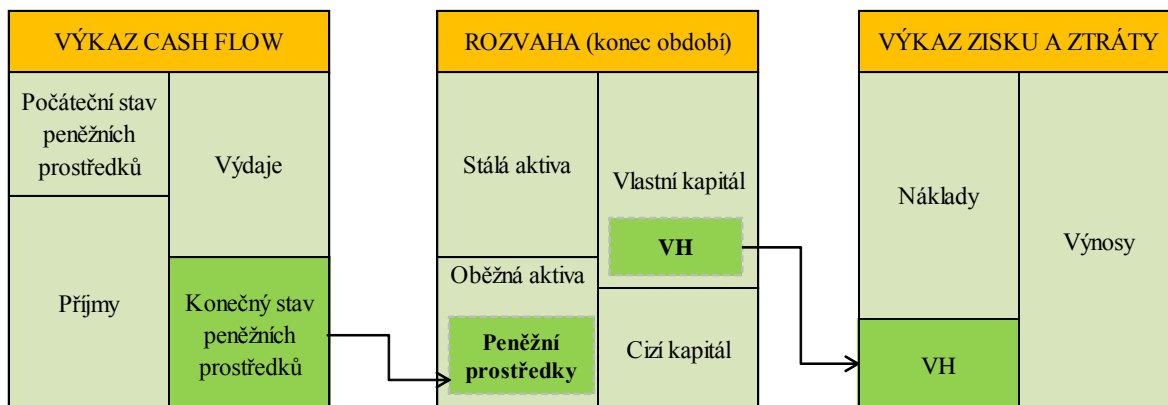
- **Nezávislost účetních období** - hospodářské jevy se účtují do účetního období, se kterým časově a věcně souvisejí a nikoli do období kdy došlo k pohybu peněžních prostředků. Za účetní období se považuje nepřetržitě po sobě jdoucích dvanáct měsíců a toto období se nemusí shodovat s kalendářním měsícem. Uplatnění této zásady vede k časovému rozlišení nákladů a výnosů. (Sedláček et al., 2005b, s. 24)
- **Věrné a poctivé zobrazení** - Sládková et al. (2009, s. 23) uvádí, že zobrazení je věrné, pokud obsah položek účetní závěrky odpovídá skutečnému stavu. Zobrazení je poctivé, když jsou použity metody, které vedou k dosažení věrnosti. S touto zásadou souvisí i zásada přednosti obsahu před formou.
- **Vymezení okamžiku realizace** - jde o okamžik, ve kterém je možné účtovat na účty nákladů, výnosů a na rozvahové účty. Za den uskutečnění účetního případu, lze považovat například den, ve kterém dojde ke splnění dodávky, platbě závazku, inkas pohledávky, postoupení pohledávky, převzetí dluhu, zjištění manka, škody či přebytku a dalším skutečností. (Sedláček et al., 2005b, s. 24)
- **Vymezení účetní jednotky** - účetní jednotka vymezená zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví je relativně uzavřený celek, který vede účetnictví, sleduje majetek

a závazky a sestavuje účetní výkazy. Účetní jednotky mají povinnost ode dne zahájení činnosti až do dne ukončení činnosti vést účetnictví za jednotku jako celek. (Sedláček et al., 2005b, s. 25)

- **Zákaz kompenzace** - podle Sládkové et al. (2009, s. 25) tato zásada dbá na to, aby byly položky aktiv, pasiv, nákladů a výnosů správně vykázány. Kompenzace je povolena pouze v určitých případech.
- **Nepřetržité pokračování činnosti** - předpokladem je neomezené trvání podniku. Není-li kontinuita trvání podniku, je potřeba použít účetní metody tomu odpovídajícím způsobem a tuto skutečnost uvést v příloze účetní závěrky. (Sedláček et al., 2005b, s. 26)
- **Stálost metod** - není povoleno měnit v průběhu účetního období způsoby oceňování, metody odpisování, postupy účtování, uspořádání a obsah položek účetní závěrky nebo postupy pro provedení konsolidované účetní závěrky. (Sedláček et al., 2005b, s. 26)
- **Historické ceny** - ocenění ve výši vynaložených nákladů v okamžiku pořízení, tj. pořizovací cena nebo ocenění ve vynaložených vlastních nákladech. Sládkové et al. (2009, s. 26) poukazuje na to, že stále více se v účetnictví a účetních závěrkách používají i jiné ceny, např. reálná hodnota nebo reprodukční pořizovací cena.
- **Zásada opatrnosti** - podle Sládkové et al. (2009, s. 23) je uplatnění zásady opatrnosti do jisté míry v rozporu se zásadou věrného a poctivého zobrazení. Jelikož je účetní závěrka určena i externím uživatelům, nikoliv jen samotné účetní jednotce, má zásada opatrnosti své nezastupitelné místo při poskytování informací účetní závěrky. Podstatou zásady je to, že by v účetní závěrce neměly být nadhodnoceny aktiva a podhodnoceny závazky.

1.4 Účetní výkazy podniku

Podle Landy (2008, s. 29) jsou finanční výkazy klíčovým nástrojem pro prezentaci finanční situace podniku. Soubor účetních výkazů tvoří rozvaha, výkaz zisku a ztráty, přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu. Vzájemná vazba mezi finančními výkazy je zobrazena na obrázku č. 1.

Obr. 1 Vazba mezi finančními výkazy. (Zdroj: Dluhošová et al., 2010, s. 63)

1.4.1 Rozvaha

Rozvaha, označovaná rovněž jako bilance podniku, poskytuje údaje o finanční situaci účetní jednotky, které jsou nezbytné pro řízení. Podává přehled o majetkové situaci (aktivech) a zdrojích financování majetku (pasivech). Údaje v rozvaze jsou uváděny za běžné a minulé období. Podle Bařinové a Vozňákové (2005, s. 18) je nevýhodou rozvahy to, že je sestavována k určitému časovému okamžiku. V době, kdy analyzujeme finanční situaci podniku, je již stav majetku, závazků a vlastního kapitálu jiný.

Aktiva jsou na levé straně rozvahy a jsou řazena podle likvidnosti. Jsou tvořena pohledávkami za upsaný kapitál, dlouhodobými (stálými) aktivy, oběžnými aktivy a ostatními aktivy. Dlouhodobá aktiva se dále člení na dlouhodobý nehmotný majetek, dlouhodobý hmotný majetek a dlouhodobý finanční majetek. Mezi oběžná aktiva patří zásoby, dlouhodobé a krátkodobé pohledávky a finanční majetek. Ostatní aktiva rozdělujeme na časové rozlišení a dohadné účty aktivní. Landa (2008a, s. 31) označuje časové rozlišení nákladů a výnosů jako ostatní aktiva a tvrdí, že se jedná o nástroj pro realizaci účetních zásad a dodržení věrného a poctivého obrazu předmětu účetnictví.

Běžné období se dělí na stav brutto, korekce, netto. Paseková (2007, s. 28) uvádí, že brutto stav obsahuje položky majetku v ocenění dle zákona o účetnictví. Ve sloupci korekce jsou uvedeny oprávky a opravné položky k jednotlivým aktivům s minusovým znaménkem. Netto stav vyjadřuje výši aktiv sníženou o opravné položky a oprávky, tj. brutto stav minus korekce. Minulé období obsahuje stav aktivních položek minulého účetního období, tyto položky jsou sníženy o opravné položky a oprávky. Jedná se o netto hodnotu minulého období.

Pasiva jsou tvořena vlastním kapitálem, cizími zdroji a ostatními pasivy. Do vlastního kapitálu řadíme základní kapitál, kapitálové fondy, fondy ze zisku, výsledek hospodaření z minulých let a výsledek hospodaření běžného období. Cizí zdroje se dělí na rezervy, dlouhodobé a krátkodobé závazky, bankovní úvěry a výpomoci. Mezi ostatní pasiva, někdy označované jako přechodné účty, se řadí časové rozlišení a dohadné účty pasivní. Údaje o pasivech se v rozvaze uvádí za běžné a minulé období.

Bařinová a Vozňáková (2005, s. 19-20) poukazují na vypovídací schopnost rozvahy a tvrdí, že je ovlivněna následujícími podmínkami:

- Používání historických cen (vlastní náklady a pořizovací cena): historická cena nezohledňuje vývoj tržních cen ani majetkových účastní. Účetní operace jsou vyjádřeny v odlišné kupní síle v porovnání se současností. Historická cena nebere v úvahu například inflaci.
- Technika oceňování investičního majetku: hodnota stálých aktiv je například ovlivněna tím, zda se při odpisování majetku použije rovnoměrná nebo zrychlená metoda.
- Technika oceňování zásob: metoda oceňování průměrných nebo skutečných nákladů ovlivní hodnotu oběžných aktiv.
- Oceňování pohledávek: tvoření opravných položek na sporné, nedobytné a pochybné pohledávky, nebo pohledávky upravené o opravné položky z hlediska návratnosti.
- Některé položky, které mají vnitřní finanční hodnotu, nejsou zohledněny ve výkazech vůbec.
- Srovnatelnost údajů: změny ve způsobu odpisování, ocenění, uspořádání položek účetní závěrky, postupů účtování lze provádět jen z důvodu věrného zobrazení předmětu účetnictví.

1.4.2 Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty (výsledovka) poskytuje informace o finanční efektivitě podniku za určité období. Podává přehled o nákladech a výnosech. Díky výsledovce lze sledovat tvorbu hospodářského výsledku. Dále slouží pro hodnocení schopnosti společnosti zhodnotit vložený kapitál. (Paseková, 2007, s. 32)

Náklady podniku představují snížení ekonomického prospěchu, během účetního období. Následkem je úbytek aktiv a zvýšení dluhů. Výnosy jsou naopak zvýšením ekonomického prospěchu. Projeví se přírůstkem aktiv a snížením nebo zánikem dluhů. (Bařinová a Vozňáková, 2005, s. 20)

Sedláček (2005a, s. 166-167) uvádí, že podnikatelé mohou sestavovat VZZ v druhovém a účelovém členění. Výkaz ve druhovém členění je sestaven stupňovitě. Ve výkazu jsou vyčísleny:

- obchodní marže,
- přidaná hodnota,
- účetní provozní výsledek hospodaření před zdaněním daní z příjmů,
- účetní VH za běžnou činnost po zdanění daní z příjmů,
- účetní mimořádný výsledek hospodaření po zdanění daní z příjmů,
- celkový účetní výsledek hospodaření po zdanění daní z příjmů.

Struktura výkazu zisku a ztráty podle účelového členění, dělí náklady a výnosy na základě účelu jejich vynaložení. Náklady na provozní činnost jsou členěny podle funkce v položkách na náklady na prodej, odbytová režie a správní režie. Pro srovnání se údaje uvádějí za dvě účetní období. Skutečnost běžného období se porovnává s minulým obdobím. (Paseková, 2007, s. 33)

1.4.3 Přehled o peněžních tocích

Landa (2008a, s. 43) definuje přehled o peněžních tocích, označovaný anglickým výrazem cash flow, jako výkaz, který podává podrobné informace o určité položce rozvahy, a to o přírůstcích a úbytcích peněžních prostředků. Předmětem zobrazení v cash flow nejsou jen peněžní prostředky, ale i peněžní ekvivalenty. Peněžními prostředky se rozumí peníze v hotovosti, ceniny, peněžní prostředky na bankovním účtu a peníze na cestě. Za peněžní ekvivalenty se považuje krátkodobý likvidní finanční majetek, který je snadno pohotově směnitelný za předem známou částku peněžních prostředků.

Bařinová a Vozňáková (2005, s. 39) poukazují na to, že CF je důležitou doplňkovou informací k výkazu zisku a ztráty, neboť zisk vykázaný ve VZZ nemusí znamenat dostatek peněžních prostředků, stejně tak vykazovaná ztráta jejich nedostatek.

Další výhody CF spatřují zejména v následujících skutečnostech:

- není ovlivněn zvolenou metodou odpisování DM, účetní odpisy nejsou spojeny s pohybem peněžních toků,
- peněžní tok není ovlivněn časovým rozlišením, dodržování věcné a časové souvislosti v účetnictví má dopady do VH, ale nemusí ovlivňovat peněžní toky,
- uplatňování realizačního principu – ve chvíli přechodu vlastnického práva zachycujeme růst pohledávek a výnosů, to ovlivňuje VH, ale vliv na peněžní toky nastane až v okamžiku úhrady,
- na základě zásady opatrnosti se v účetnictví zachycují také předpokládané ztráty a rizika znehodnocení s ohledem na věrný obraz skutečnosti v účetnictví, jedná se například o tvorbu rezerv nebo opravných položek, ty na rozdíl od VH nemají vliv na vývoj peněžních toků.

Z hlediska obsahu se v přehledu uvádějí peněžní toky z provozní, investiční a finanční oblasti. Provozní oblast obsahuje výdělečné činnosti podniku a ostatní, které se nezahrnují do finanční a investiční činnosti. Peněžní toky z investiční činnosti představují pořízení a vyřazení dlouhodobého majetku, popřípadě činnosti, které souvisejí s poskytováním úvěrů, výpomocí a půjček. Paseková (2007, s. 36) uvádí, že za součást investiční činnosti lze považovat i přijaté úroky z poskytnutých půjček a dluhových cenných papírů, vyplacené úroky na pořízení dlouhodobého majetku a přijaté dividendy. Za finanční činnost se považují ty účetní operace, které mají za následek změny ve velikosti a složení vlastního kapitálu a dlouhodobých závazků.

Přehled o peněžních tocích lze zpravidla sestavit přímou nebo nepřímou metodou. U přímé metody se sledují peněžní prostředky a ekvivalenty během účetního období. CF sestavené nepřímou metodou, obsahuje výsledek hospodaření upraven o nepeněžní transakce, neuhrazené náklady a výnosy minulých nebo budoucích účetních období, položky příjmů a výdajů spojených s finanční a investiční činností. (Landa, 2008a, s. 43)

Na toku peněz se odráží i změny na trhu, například pokles prodeje, který vede k růstu zásob materiálu nebo hotových výrobků. Na cash flow dále působí i velikost pohledávek, jejichž výše je dána dobou splatnosti a obratem. (Remeš, 2009, s. 60)

1.4.4 Uživatelé účetních informací

Základním uživatelem účetních informací je podnik samý. Ostatní uživatele účetních údajů lze podle jejich informačních potřeb rozdělit do několika skupin. Jednotlivé skupiny uživatelů mají různé informační potřeby:

- **Vlastníci podniku** na základě účetnictví zjišťují momentální finanční a majetkovou situaci podniku. Sledují svůj ekonomický prospěch za určité období.
- **Manažeři podniku** potřebují účetní informace zejména pro krátkodobé a dlouhodobé finanční řízení podniku. Na základě informací získaných z účetnictví rozhodují o získávání finančních zdrojů, způsobu zajišťování optimální majetkové struktury včetně výběru způsobu financování, rozdělování disponibilního zisku aj. (Kovanicová a Kovanic, 2001, s. 7)
- Kovanicová a Kovanic (2001, s. 7) dále poukazují **na investory a akcionáře, držitele úvěrových cenných papírů a ostatní potencionální investory**. Akcionáři podniku se zajímají o stabilitu, likviditu podniku a disponibilní zisk. Mají zájem, aby jejich peníze byly vhodně uloženy a podnik správně řízen. Držitelé cenných papírů podniku se zajímají zejména o likviditu podniku a finanční stabilitu. V jejich zájmu je, aby byly uspokojeny jejich finanční nároky.
- **Banky a ostatní věřitelé** požadují po dlužníkovi informace o finančním stavu podniku. Na základě těchto informací rozhodují například o poskytnutí půjčky. Ověřují si, zda je podnik schopen poskytnout odpovídající záruky za půjčky a zda bude schopen dostát svým závazkům ve stanoveném čase. (Kovanicová a Kovanic, 2001, s. 7)
- **Finanční orgány státu** potřebují informace týkající se řízení finanční a daňové politiky státu. S využitím těchto údajů sestavují například národní účty, nebo vyhodnocují statistické ukazatele. (Sedláček et al., 2005b, s. 21)
- **Zaměstnanci** se zajímají o finanční situaci společnosti z hlediska jistoty zaměstnání a z hlediska mzdové a sociální politiky podniku. Podle Janhuby (2005, s. 11) se veřejnost zajímá o obecnou hospodářskou situaci podniku. Pro tuto skupinu jsou často významné i takové informace, které současné účetnictví zachycuje jen v nepřímých souvislostech. Jedná se například o činnosti příslušného podniku v oblasti environmentálního účetnictví.

2 FINANČNÍ ŘÍZENÍ DRUŽSTVA

Dluhošová et al. (2010, s. 12) považuje finanční řízení a rozhodování za nedílnou součást všech aktivit podnikového řízení. Finanční řízení plní důležitou roli v rámci celkového řízení a rozhodování podniku. Prostřednictvím financí lze řídit a rozhodovat o základních směrech vývoje a rozdělování finančních prostředků a zdrojů v podniku. Podle Nývltové a Mariniče (2010, s. 11) spočívá finanční řízení ve výběru optimálního způsobu získávání externích a následně i interních zdrojů financování a jejich následné využití z pohledu základních finančních cílů podnikání.

2.1 Založení a vznik družstva

Podle zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, je družstvo společenstvím neuzavřeného počtu osob. Je založeno za účelem podnikání nebo zajišťování hospodářských, sociálních a jiných potřeb svých členů.

Družstvo je založeno na základě konání ustavující schůze, na rozdíl od obchodních společností, se k založení družstva nevyžaduje sepsání společenské smlouvy. Na ustavující schůzi se určí zapisovaný základní kapitál družstva, schválí stanovy a zvolí orgány družstva (představenstvo a kontrolní komise). Před konáním ustavující schůze je nutné, aby byla provedena dohoda o založení družstva, a to nejméně mezi pěti fyzickými osobami nebo alespoň dvěma právnickými osobami. Ustavující schůze se může konat, pokud bylo podáno dostatečné množství přihlášek. Průběh ustavující členské schůze se osvědčuje notářským zápisem. Notářský zápis musí být pořízen i o usnesení členské schůze a schválení stanov družstva. (Kalouda, 2011, s. 267-269)

Před podáním návrhu na zápis do obchodního rejstříku musí být zaplacena alespoň polovina zapisovaného kapitálu. Tento návrh podává představenstvo a podepisují ho všichni členové představenstva. Zapisovaný základní kapitál musí činit nejméně 50 000 Kč. Vklad člena družstva může být peněžitý nebo nepeněžitý. Družstvo vzniká dnem zápisu do obchodního rejstříku.

2.1.1 Způsob ručení za závazky a rozdělování hospodářského výsledku

Družstvo je považováno za právnickou osobu. Členové neručí za závazky družstva. Za porušení svých závazků odpovídá družstvo celým svým majetkem.

Družstvo má ze zákona povinnost zřídit nedělitelný fond při svém vzniku. Nedělitelný fond by měl být ve výši nejméně 10 % zapisovaného základního kapitálu. Tento fond je postupně doplňován nejméně 10 % z čistého zisku, do té doby, než nedělitelný fond dosáhne částky, která se rovná polovině zapisovaného základního kapitálu družstva. (Hrdý a Horová, 2009, s. 28)

2.2 Cíle a principy finančního řízení

Podle Valacha et al. (1999, s. 15-17) se úloha finančního řízení projevuje zejména v tom, že veškerá činnost podniku se vždy promítá do peněžních prostředků, podnikového kapitálu nebo finančních zdrojů. Činnost podniku je následně hodnocena z hlediska finanční a platební situace podniku finančními kritérii efektivnosti. Finanční cíle, jsou základem pro rozhodování různých alternativ a pro hodnocení celkové efektivnosti činnosti podniku. Finanční rozhodování a finanční politika podniku je závislá na celkovém ekonomickém prostředí, ve kterém podnik funguje. Za základní cíl podnikání je všeobecně považována maximalizace tržní hodnoty podniku. Vedle hlavního cíle existují i další dílčí cíle. Mezi dílčí cíle patří například průběžné zajišťování likvidity (platební schopnosti) podniku. Finanční cíle, které podnik sleduje, výrazně ovlivňují jeho finanční rozhodování a celkovou politiku podniku. Veškerá rozhodnutí o výběru různých alternativ financování, podnikání musí podnik hodnotit z hlediska maximalizace tržní hodnoty a udržování platební schopnosti. Udržování platební schopnosti podniku je výrazným ukazatelem zdravého finančního hospodaření firmy pro věřitele, dodavatele a jiné investory. V určitých situacích může docházet k tomu, že i v případě příznivé finanční situace se podnik dostane do dočasných platebních obtíží nebo naopak při nepříznivě se vyvíjející finanční situaci je schopen dostat k určitému okamžiku svým závazkům.

Brealey a Myers (2003, s. 5) řeší dvě obecné finanční otázky: jaké investice by měla provést a jakým způsobem by měla tyto investice financovat. Poukazují kromě již zmíněného na fakt, že finanční řízení není jen o penězích, ale i o lidech. Úspěch společnosti je závislý na schopnosti spolupracovat a dosáhnout tak společného cíle.

Valach et al. (1999, s. 18-19) dále upozorňuje na to, že k úspěšnému zajišťování uvedených cílů finanční teorie je nutné dodržovat některé principy, o které by se mělo moderní finanční řízení opírat. Mezi nejdůležitější řadí zejména:

- princip peněžních toků,

- princip současné hodnoty,
- respektování faktoru času,
- zohledňování rizika,
- optimalizace kapitálové struktury,
- zohledňování stupně efektivnosti kapitálových trhů,
- plánování a analýza finančních údajů.

2.3 Finanční plánování

Hrdý a Horová (2009, s. 140) rozdělují finanční plánování z hlediska časového horizontu na dlouhodobé a krátkodobé finanční plánování. Plán by měl poskytovat racionální přístup k dosažení stanovených cílů. Hlavním cílem finančního plánování je předvídat potřebu finančních zdrojů k financování majetku, udržení stability podniku, zajištění likvidity a v neposlední řadě udržení rovnováhy podniku. Růčková (2011, s. 83) definuje finanční plánování jako soubor činností, jejichž výstupem je naznačení budoucích efektů investičních a finančních rozhodnutí firmy neboli finanční plán, který je sestaven na základě finanční analýzy. Finanční plán je nezbytný nástroj pro řízení finančního vývoje firmy, je nástrojem ke zjišťování finanční rovnováhy a umožňuje srovnání skutečnosti se stanovenými cíli.

2.3.1 Dlouhodobé a krátkodobé plánování podniku

Dlouhodobý finanční plán bývá obvykle sestavován na delší časový horizont, zpravidla je sestavován na 5 let. S dlouhodobým finančním plánováním je spojeno i investiční rozhodování a dlouhodobé financování podniku. Krátkodobé finanční plánování je ovlivněno současnou produkční kapacitou podniku. Sestavení krátkodobého plánu vychází ze současné situace podniku s ohledem na strategické záměry podniku. Krátkodobý finanční plán se sestavuje na kratší časový horizont, většinou na 1 rok. Hlavními částmi jak dlouhodobého, tak i krátkodobého finančního plánu je plánová rozvaha, plánový výkaz zisku a ztráty, plánový přehled o peněžních tocích (platební kalendář), plánové rozdělení výsledku hospodaření aj. (Hrdý a Horová, 2009, s. 140-141)

2.3.2 Techniky finančního plánování

Kalouda (2009, s. 177) rozlišuje dvě základní techniky finančního plánování:

- metoda procentního podílu na tržbách,
- regresní metoda.

Metoda procentního podílu na tržbách je založena na předpokladu fixního poměru mezi položkami aktiv a pasiv a celkovým objemem tržeb. Podle Kaloudy (2009, s. 177) je nutné rozlišovat, kdy je možné tuto vazbu předpokládat a kdy je tato metoda nemožná.

„Regresní metoda opouští v delším časovém horizontu obtížně udržitelný předpoklad konstantního vztahu mezi tržbami a dalšími veličinami. Tento předpoklad je nahrazen statisticky zjištěnými skutečnými vazbami mezi tržbami a dalšími ukazateli finančního plánu. Relevantnost předpokládaných vazeb je přirozeně třeba ověřovat a testovat.“ (Kalouda, 2009, s. 177)

2.4 Zdroje a formy financování

Pokud je na základě investičního rozhodnutí, schváleno investovat do projektu, přichází na řadu finanční rozhodování. Před samotnou realizací investičního projektu je nutné zhodnotit, zda investice do projektu efektivní. Investiční rozhodnutí souvisí s věcnou náplní investičního projektu, jehož realizace přináší pozitivní příjmy z realizace projektu. Finanční rozhodnutí je důležité pro ekonomickou efektivnost a životaschopnost projektu. (Dluhošová et al, 2010, s. 134)

Je důležité, aby struktura financování byla navržena tak, aby byla zajištěna stabilita financování s co nejnižšími náklady kapitálu vynaloženými na tyto zdroje. Zdroje financování se rozdělují podle několika kritérií. Hrdý a Horová (2009, s. 39-39) rozdělují finanční zdroje podniku podle následujících kritérií:

- z hlediska věcného na vlastní a cizí,
- z hlediska původu prostředků, odkud plynou, na interní (vnitřní) a externí (vnější),
- z hlediska časového na krátkodobé (se splatností do 1 roku) a dlouhodobé (se splatností nad 1 rok).

Na každý finanční zdroj je třeba se dívat ze všech tří základních hledisek. Každý finanční zdroj podniku je vlastní nebo cizí, interní nebo externí, dlouhodobý nebo krátkodobý.

2.4.1 Krátkodobé financování

Valach et al. (1999, s. 156) přistupuje ke krátkodobému financování ze dvou hledisek:

- z hlediska zdrojů se jedná o financování majetku z krátkodobých zdrojů, použitelných do 1 roku.
- z hlediska objektu financování jde o financování krátkodobého majetku, jelikož takovým je oběžný majetek, považujeme pak za krátkodobé financování, financování oběžného majetku.

Valach et al. (1999, s. 156) dále poukazuje na to, že v praxi se běžně setkáváme s tím, že oběžný majetek je financován částečně dlouhodobými zdroji, nebo krátkodobé zdroje jsou často kryty i stálými aktivy. Knápková a Pavelková (2007, s. 120) tyto strategie označují jako neutrální, agresivní a konzervativní.

Neutrální strategie je méně riziková, trvale přítomný oběžný majetek je kryt dlouhodobým kapitálem a pohyblivá část oběžného majetku je kryta krátkodobým cizím kapitálem. Pro agresivní strategii je příznačné, že krátkodobě je financována i určitá část trvale přítomných oběžných aktiv, případně dlouhodobého majetku. Tato strategie je více riskantní, na druhou stranu, ale méně nákladná. Pro poslední konzervativní strategii je typické vyšší využívání dlouhodobých finančních zdrojů. Těmito zdroji se financuje i část pohyblivého oběžného majetku. Tato metoda je považována za nejméně rizikovou a nejméně nákladnou.

Dlouhodobý majetek	Dlouhodobý kapitál	Dlouhodobý majetek	Dlouhodobý kapitál	Dlouhodobý majetek	Dlouhodobý kapitál
Trvalá část OM		Trvalá část OM	Krátkodobé cizí zdroje	Trvalá část OM	
Pohyblivá část OM	Krátkodobé cizí zdroje	Pohyblivá část OM			Pohyblivá část OM

Obr. 2 Strategie financování. (Zdroj: Valach et al., 1999)

2.5 Kapitálové a investiční rozhodování

Pro rozhodování o investicích je typické, že se jedná o dlouhodobé rozhodování. Je nutné brát v úvahu faktor času, riziko změn po dobu přípravy a realizace projektu. Investiční činnost družstva, pokud není finančním podnikem, je zaměřena především na obnovu a rozšíření hmotného a nehmotného majetku. Investování do finančního majetku je typické především pro různé finanční společnosti. (Valach et al., 1999, s. 181)

„Investice cílevědomé kapitalizace finančního výdaje, realizovaná prostřednictvím konkrétního aktiva, případně souboru aktiv, která přináší zhodnocení vložených prostředků, a to v delším časovém období.“ (Nývltová a Marinič 2010, s. 67)

Jako základní úkol investičního procesu je považováno zabezpečení strategických potřeb podniku, bez kterých by bylo nemožné správně fungovat a prosperovat v hospodářské soutěži s konkurenty.

2.6 Analýza finančních údajů

Významným nástrojem finančního řízení je bezesporu finanční analýza podniku. Z různých pohledů hodnotí současný a minulý vývoj hospodaření a podává tak podklady pro budoucí rozhodování a plánování. Finanční analýza zpětně informuje o tom, čeho podnik v jednotlivých oblastech dosáhl a poskytuje cenné informace nejen pro vlastníky společnosti, ale i další subjekty, jako jsou například investoři, obchodní partneři, státní instituce, auditoři, konkurenti aj. (Pavelková a Knápková, 2012, s. 24-25)

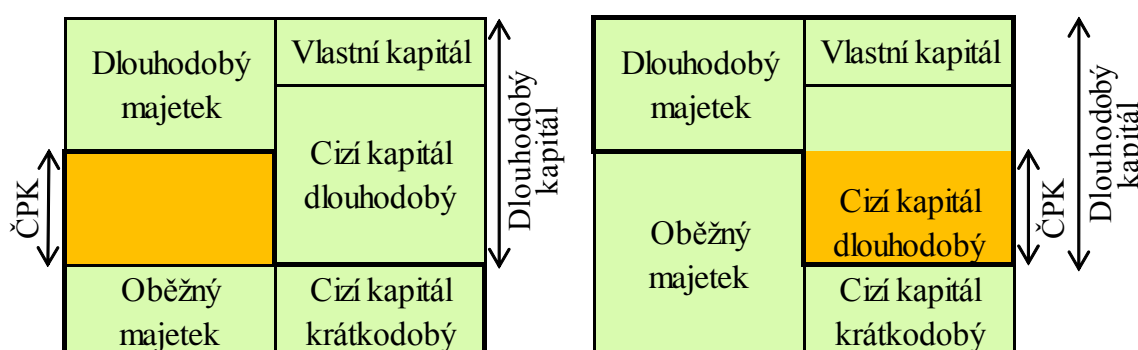
Vstupní data pro finanční analýzu jsou účetní výkazy. Pohled na majetkovou a finanční strukturu podává rozvaha podniku, rozvaha obsahuje informace k určitému okamžiku (stavové ukazatele). Tvorba výsledku hospodaření je zachycena ve výkazu zisku a ztráty. Tento výkaz poskytuje údaje za časový interval (tokové ukazatele). Z důvodu, že výsledek hospodaření představuje rozdíl mezi výnosy a náklady bez ohledu na to, zda vznikají skutečné reálné příjmy nebo výdaje, je pro finanční analýzu důležitý i přehled o toku peněžních prostředků – cash flow. Dalším nezbytným účetním výkazem pro tvorbu finanční analýzy je přehled o změnách vlastního kapitálu, který informuje o zvýšení nebo snížení jednotlivých položek. (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013, s. 21)

2.6.1 Absolutní ukazatele

Absolutní ukazatele zejména k analýze struktury jednotlivých položek výkazů a k analýze vývojových trendů. Jedná se o horizontální a vertikální analýzu. Horizontální analýza porovnává jednotlivé změny položek výkazů v časové posloupnosti. Pro výpočet je nutné znát absolutní výši změn a její procentní vyjádření k výchozímu roku. Vertikální analýza neboli procentní rozbor, slouží k vyjádření jednotlivých položek finančních výkazů k jediné zvolené základně položené jako 100 %. Nejčastěji bývá pro rozbor rozvahy zvolena jako základna výše aktiv nebo pasiv, u výkazu zisku a ztráty je to velikost celkových výnosů nebo nákladů. (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013, s. 67-68)

2.6.2 Rozdílové ukazatele

Rozdílové ukazatele jsou užitečné pro analýzu finanční situace se zaměřením na jeho likviditu. Pavelková a Knápková (2012, s. 25) řadí k nejvýznamnějším rozdílovým ukazatelům čistý pracovní kapitál, který definují jako rozdíl mezi oběžnými aktivy a krátkodobými cizími zdroji. Likvidní podnik by měl mít potřebnou výši relativně volného kapitálu, tzn. přebytek krátkodobých likvidních aktiv nad krátkodobými zdroji.

Obr. 3 ČPK z pozice aktiv - přístup finančních manažerů podniku, ČPK z pozice pasiv – přístup vlastníků podniku. (Zdroj: Pavelková a Knápková, 2007, s. 67-68)

Knápková, Pavelková a Šteker (2013, s. 84) poukazují na ukazatel čistých pohotových prostředků, který určuje okamžitou likviditu právě splatných krátkodobých závazků. Vypočítá se jako rozdíl mezi pohotovými prostředky a okamžitě splatnými závazky.

2.6.3 Poměrové ukazatele

Pavelková a Knápková (2012, s. 26) považují za základní nástroj finanční analýzy ukazatele poměrové a to především z důvodu, že umožňují získat rychlou představu o základních finančních charakteristikách podniku. Poměrové ukazatele se třídí do jednotlivých skupin na ukazatele:

- zadluženosti,
- likvidity,
- rentability,
- aktivity,
- kapitálového trhu a ostatní ukazatele.

2.6.3.1 Analýza zadluženosti

Zadluženost znamená, že podnik používá k financování aktiv cizí zdroje. Určitá výše zadluženosti může být pro podnik užitečná, to znamená, že zadluženost sama o sobě nemusí být negativní. Růčková (2011, s. 57) poukazuje na to, že v reální ekonomice nepřichází u velkých podniků v úvahu, že by podnik veškerá svá aktiva financoval z vlastních nebo naopak jen z cizích zdrojů.

K nejběžnějším ukazatelům patří celková zadluženost, Růčková (2011) ji nazývá také ukazatelem věřitelského rizika a dodává, že čím vyšší je hodnota tohoto ukazatele, tím vyšší je i riziko věřitelů.

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Aktiva celkem}} \quad (1)$$

Dalším z častých ukazatelů je míra zadluženosti. Tento ukazatel poměruje cizí a vlastní kapitál. Je důležité posoudit vývoj z časového hlediska, zda se podíl cizích zdrojů zvyšuje nebo snižuje.

$$\text{Míra zadluženosti} = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Vlastní kapitál}} \quad (2)$$

Při analýze zadluženosti by měla být věnována pozornost i struktuře zdrojů z hlediska splatnosti. Dlouhodobé zdroje jsou méně rizikové než zdroje krátkodobé, které musí podnik brzy splatit. Snížené riziko je zapláceno vyšší cenou dlouhodobých zdrojů. Další užitečné informace pro finanční analýzu podniku poskytuje výpočet úrokového krytí, doby splácení dluhů, nebo finanční páky. (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013, s. 85-87)

2.6.3.2 Analýza likvidity

Schopnost podniku hradit své závazky se nazývá likvidita. Je nutné rozlišovat pojem likvidnost, který představuje vyjádření toho, jak rychle se daná složka dokáže přeměnit na peněžní hotovost. Nedostatek likvidity vede k tomu, že podnik není schopen platit své závazky, to může vyústit v platebních neschopnost nebo bankrot. Zpravidla se používá ukazatel, okamžitá, pohotová a běžná likvidita. V některé literatuře jsou označovány jako likvidita první, druhého a třetího stupně.

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{Krátkodobá finanční likvidita}}{\text{Krátkodobé cizí zdroje}} \quad (3)$$

$$\text{Pohotov\u00e1 likvidita} = \frac{\text{Kr\u00e1t. pohled\u00e1vky} + \text{Kr\u00e1t. finan\u00e7n\u00ed majetek}}{\text{Kr\u00e1tkodob\u00e9 ciz\u00ed zdroje}} \quad (4)$$

$$\text{B\u011b\u017en\u00e1 likvidita} = \frac{\text{Ob\u011b\u017en\u00e1 aktiva}}{\text{Kr\u00e1tkodob\u00e9 ciz\u00ed zdroje}} \quad (5)$$

Okam\u017dit\u00e1 likvidita (1. stupn\u011b) je pod\u00edlem pohotov\u00fdch platebn\u00edch prostředk\u00fd a kr\u00e1tkodob\u00fdch ciz\u00edch zdroj\u00fd. Ukazatel by m\u011bl nab\u00fdvat hodnoty 0,2-0,5. Vysok\u00e9 hodnoty sv\u011bd\u010d\u00ed o neefektivn\u00edm vyu\u017e\u00edv\u00e1n\u00ed finan\u00e7n\u00edch prostředk\u00fd. Pohotov\u00e1 likvidita (2. stupn\u011b) by m\u011bla nab\u00fdvat hodnoty od 1 do 1,5. B\u011b\u017en\u00e1 likvidita (3. stupn\u011b) ud\u00e1v\u00e1, kolikr\u00e1t pokr\u00fdv\u00e1j\u00ed ob\u011b\u017en\u00e1 aktiva kr\u00e1tkodob\u00e9 ciz\u00ed zdroje podniku. Na z\u00e1klad\u011b v\u00fdpo\u010tu zjist\u00edme, jak by byl podnik schopn\u00fd uspokojit v\u011b\u0159itele, kdyby prom\u011bnil ve\u0161ker\u00e1 sv\u00e1 ob\u011b\u017en\u00e1 aktiva v pen\u011b\u017en\u00ed hotovost. Doporu\u00e7ované hodnoty jsou stanoveny na 1,5-2,5. (Pavelkov\u00e1 a Kn\u00e1pkov\u00e1, 2012, s. 29-30; R\u00f4\u010dkov\u00e1, 2011, s. 48-50)

2.6.3.3 Anal\u00fdza rentability

Podle Kisl\u00edngerov\u00e9 a Hnilici (2008, s. 29-30) je v\u00fdnosnost vlo\u017een\u00e9ho kapit\u00e1lu jedn\u00edm z nejsledovan\u011bj\u00edch ukazatel\u00fd, jeliko\u017d informuje o efektu, jak\u00e9ho bylo dosa\u017een\u00fd vlo\u017een\u00fdm kapit\u00e1lem. Mezi sledovan\u00e9 ukazatele pat\u0159\u00ed rentabilita celkov\u00fdch aktiv, rentabilita vlastn\u00edho kapit\u00e1lu a rentabilita tr\u017beb.

Rentabilita celkov\u00fdch aktiv (ROA – Return On Assets) odr\u00e1\u017e\u00ed v\u00fdkonnost podniku. Proto\u017e aktiva zahrnuj\u00ed vlastn\u00ed i ciz\u00ed kapit\u00e1l, je vhodn\u00e9 do \u010ditatele zahrnout v\u00fdnos pro vlastn\u00edky a v\u011b\u0159itele, to znamen\u00e1 pou\u017eit p\u0159i v\u00fdpo\u010tu tzv. EBIT (Zisk p\u0159ed zdan\u011bn\u00edm a \u00faroky).

$$\text{Rentabilita celkov\u00fdch aktiv} = \frac{\text{EBIT}}{\text{Aktiva}} \quad (6)$$

Rentabilita vlastn\u00edho kapit\u00e1lu (ROE – Return On Equity) vyjad\u0159uje v\u00fdnosnost kapit\u00e1lu vlo\u017een\u00e9ho akcion\u00e1\u0159i \u010di vlastn\u00edky podniku. Kn\u00e1pkov\u00e1, Pavelkov\u00e1 a \u0160teker (2013, s. 100) poukazuj\u00ed na to \u017ee, po\u010d\u00edt\u00e1me-li pod\u00edl \u010dist\u00e9ho zisku k vlastn\u00edm\u00fd kapit\u00e1lu z \u00fadaj\u00fd ke stejn\u00e9mu okam\u017diku, je mo\u017en\u00e9, \u017ee se dopust\u00edme chyby. Je to zp\u00fasobeno t\u00edm, \u017ee zisk byl vytv\u00e1\u0159en postupn\u011b v p\u0159\u00fbh\u011bu cel\u00e9ho roku, a nebyl tak k dispozici v cel\u00e9 sv\u011b v\u00fd\u0161i jako zdroj financov\u00e1n\u00ed \u010dinnosti spole\u010dnosti.

$$\text{Rentabilita vlastn\u00edho kapit\u00e1lu} = \frac{\text{\u010dist\u00fd zisk}}{\text{Vlastn\u00ed kapit\u00e1l}} \quad (7)$$

Rentabilita tržeb (ROS – Return On Sales) slouží k vyjádření ziskové marže a bývá někdy označován jako ziskové rozpětí. V literatuře se uvádí, že v čitateli zlomku může být dosažen zisk po zdanění nebo zisk po zdanění tedy čistý zisk.

$$\text{Rentabilita tržeb} = \frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Tržby}} \quad (8)$$

2.6.3.4 Analýza aktivity

Tyto ukazatele se zaměřují na to, jak úspěšně podnik využívá svá aktiva. Ukazatele poměří nejčastěji tokovou veličinu (tržby) ke stavové veličině (aktiva). Kislíngrová a Hnilica (2008, s. 32) rozlišují obrátkovost (rychlost obrátu) a dobu obrátu.

Při výpočtu rychlosti obrátu zjistíme počet obrátek aktiv za období, během kterého bylo dosaženo daných tržeb použitých v ukazateli. Doba obrátu naopak odráží počet dní, po které trvá jedna obrátka.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 ZÁKLADNÍ INFORMACE O DRUŽSTVU XY

Družstvo XY vzniklo dne 11. prosince 1956 zápisem do obchodního rejstříku. Předmětem hlavní činnosti podnikání je obchodní činnost, tedy koupě zboží za účelem dalšího prodeje (převážně potravinářské a průmyslové zboží), dále jsou to následující činnosti:

- výroba, obchod služby neuvedené v přílohách 1 až 3 Zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání,
- řeznictví a uzenářství,
- pekařství, cukrářství,
- hostinská činnost,
- silniční motorová doprava – nákladní vnitrostátní provozovaná vozidla, nákladní vnitrostátní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti nad 3,5 tudy, nákladní mezinárodní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti nad 3,5 tuny,
- vodoinstalatérství, topenářství.

Družstvo XY se stalo v roce 1999 na základě smluv o převodu podílů jediným společníkem se 100 % podílem na základním kapitálu společnosti XY spol. s r.o. Mezi družstvem XY a společností XY spol. s r.o. nebyly uzavřeny žádné ovládací smlouvy nebo smlouvy o převodu zisku.

3.1 Řízení družstva XY

Družstvo XY je řízeno na základě stanov. Pokud má někdo zájem stát se členem družstva, musí složit členský příspěvek. Členové družstva mají určité povinnosti a práva. Povinností člena je zaplatit členský příspěvek a právem je možnost být osobou, která má právo družstvo kontrolovat nebo řídit, dále má právo na podíl vypořádací nebo podíl na hospodářském výsledku. Členům družstva XY jsou vypláceny každoročně tzv. restituce, jejichž výše je závislá od výše vkladu.

K 31.12.2011 mělo družstvo XY 9 649 členů, kteří jsou organizováni v rámci členských základen. Z každé členské základy jsou vybráni zástupci a ti následně tvoří členskou schůzi delegátů. Schůze delegátů volí jednou za pět let své vrcholné orgány, tím je představenstvo a kontrolní komise. Představenstvo je výkonný a statutární orgán tvořen devíti členy. Řídí činnost družstva a rozhoduje o všech jeho záležitostech, které nejsou zákonem vyhrazeny

jinému orgánu. Ze svého středu volí předsedu (generálního ředitele) a místopředsedu, kteří jednají navenek. Schází se podle potřeby, minimálně jednou měsíčně. Kontrolní komise je kontrolní orgán tvořen rovněž devíti členy. Je oprávněna kontrolovat veškerou činnost a projednávat stížnosti jeho členů. Je odpovědná pouze shromáždění delegátů a je nezávislá na rozhodování dalších dílčích orgánů družstva.

Základní členský vklad činí:

- u členů zaměstnanců Kč 200,-
- u stávajících členů mužů starších 60-ti let a žen starších 55-ti let Kč 100,-
- u členů zaměstnanců Kč 1 000,-
- u právnických osob Kč 10 000,-

Družstvo XY provozuje svou činnost v téměř v 90 prodejnách, 35 prodejen a 5 provozoven veřejného stravování pronajímá. Dále provozuje velkoobchod a stavebniny. (Výroční zpráva družstva XY, 2011)

3.2 Organizační uspořádání družstva XY

S výjimkou odborných útvarů podřízených přímo generálnímu řediteli družstva XY, člení se struktura družstva na útvary. Útvary se dále člení na odbory, v jejichž rámci jsou podle potřeby vytvořena oddělení, případně referáty.

Generální ředitel družstva (předseda družstva) přímo řídí:

- ekonomického náměstka (vedoucí ekonomického útvaru),
- provozně technického náměstka (vedoucího provozně technického útvaru),
- přímo podřízené odbory a oddělení (sekretariát generálního ředitele, odbor právní a majetkové agendy, odbor velkoobchodu, oddělení personálních a členských vztahů aj.)

Ekonomický náměstek (vedoucí ekonomického útvaru) přímo řídí:

- sekretariát a referát družstevní spořitelny a půjček členů,
- obor informační soustavy,
- obor ekonomiky práce,
- oddělení plánů, daní a financí,
- oddělení výpočetní techniky.

Provozně technický náměstek (vedoucí provozně technického útvaru) přímo řídí:

- sekretariát,
- odbor technický,
- oddělení prodejen potravin,
- referát dopravy.

4 ANALÝZA VEDENÍ ÚČETNICTVÍ V DRUŽSTVU XY

Účetnictví družstva XY se řídí obecně platnými předpisy a ustanoveními zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví ve znění pozdějších předpisů, prováděcí vyhláškou č. 500/2002 Sb. ve znění pozdějších předpisů, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví účetních jednotek účtujících v soustavě podvojného účetnictví, českými účetními standardy pro podnikatele, soustavou závazných interních směrnic a pokynů.

Základem účtové osnovy je účtová osnova, kterou družstvo XY používá od roku 2007. Účetní období je shodné s kalendářním rokem, začíná tedy 1. ledna a končí 31. prosince daného roku. Za toto období se zpracovává řádná účetní závěrka, rozvahovým dnem je 31.12. Účetnictví se řídí směrnicemi zajišťujícími řádné vedení účetnictví. Pro zpracování a vedení účetnictví se používá prostředků výpočetní techniky pro zajištění průkaznosti účetních záznamů a výstupních sestav. Účetnictví je zpracováno programem výpočetní techniky dodavatelské firmy – SW Slezan Frýdek-Místek. Účetnictví se vede jako celek, v českých korunách, u pohledávek a závazků ze zahraničí i v cizích měnových jednotkách.

4.1 Systém zpracování a vedení účetnictví družstva XY

Oblast účetnictví a zpracování účetních informací je podřízena vedoucímu tzv. odboru informační soustavy, dále oddělení plánů, daní a financí a oddělení mzdové účtárny. Tyto odbory jsou podřízeny ekonomickému náměstkovi.

Odbor informační soustavy zajišťuje, organizuje a řídí vedení účetnictví družstva, statistiku, rozborů a operativní evidenci. Zpracovává účetní rozvrh družstva, směrnice k vedení účetnictví a postupům účtování v družstvu. Přípravuje návrhy vyhotovování a oběhu účetních dokladů, metodicky řídí informační systém. Provádí komplexní fakturaci, řídí a vede pokladnu družstva. Člení se na oddělení všeobecné účtárny a fakturace, oddělení kontrolní účtárny a oddělení likvidace faktur.

4.1.1 Oddělení všeobecné účtárny a fakturace

Oddělení všeobecné účtárny a fakturace organizuje a vede účetnictví a operativní evidenci v souladu s platnými předpisy a směrnicemi. Řídí oběh účetních dokladů. Pracovníci tohoto oddělení zajišťují sestavování měsíční účetní závěrky a roční účetní závěrky v plném rozsahu a předkládají jí vedoucím pracovníkům družstva tak i externím uživatelům. Pře-

zkušují účetní doklady (kromě přijatých faktur), zajišťují jejich kontrolu a zaúčtují je podle účetního rozvrhu družstva, směrnic pro vedení účetnictví a podle jednotlivých činností a útvarů družstva. Zajišťují dále také kontrolu a zaúčtování dokladů z ostatní oddělení a úseků družstva (kromě dokladů z provozních jednotek). Oddělení má v kompetenci agendu hmotného a nehmotného majetku, jeho odpisování a účtování o něm. Dále vede pokladní agendu družstva, provádí zaúčtování pokladních dokladů, vede evidenci pokladních záloh a jejich zaúčtování. Oddělení zachycuje v účetnictví zjištěné a projednané rozdíly u majetku družstva (kromě provozních jednotek), vede evidenci mank a škod, zajišťuje podklady pro jejich inventarizaci. Zajišťuje komplexní fakturaci odběratelům družstva, vede evidenci odběratelského saldokonta, vystavuje upomínky odběratelům a penalizační faktury. Zpracovává statistické výkazy a výkazy o hospodaření družstva a vyhotovuje rozbor hospodaření.

4.1.2 Oddělení kontrolní účtárny

Vede účetnictví provozních jednotek (dále jen PJ) družstva, přezkušuje a kontroluje výkazy PJ a doklady o pohybu zásob zboží na PJ. Zpracovává evidenci o zásobách PJ a jejich pohybu, vyhotovuje sestavy kontokorentu, vyřizuje rozdíly PJ. Provádí kontrolu sestavení účetních zásob k inventurám PJ, vyčísluje inventarizační rozdíly u zásob PJ a provádí jejich účetní vypořádání. Dále provádí odsouhlasení inventurních výsledků po účetní stránce s hmotně odpovědnými zaměstnanci. Kontroluje doloženost pokladních výkazů PJ, nákladových dokladů a drobných vydání. Provádí kontrolu odvedených hotovostí z PJ a kontrolu pokladních zůstatků. Kontroluje výpis maloobchodního obratu a služeb dle PJ pro zpracování do statistických výkazů a pro oddělení plánů, daní a financí ke zpracování vnitřních výkazů o obratu a dále pro příslušné oddělení k výpočtu měsíční prémie za dosažený obrat. V neposlední řadě, dohlíží na vedení administrativy PJ.

4.1.3 Oddělení likvidace faktur

Oddělení likvidace faktur vede evidenci o přijatých dodavatelských fakturách, zajišťuje jejich prvotní kontrolu a formální správnost, vyřizuje reklamace formálních nedostatků v dodavatelských fakturách. Provádí zpracování dodavatelských faktur a dobropisů a jejich zaúčtování na jednotlivé prodejny a útvary družstva. Zabezpečuje oběh přijatých faktur, dobropisů a jiných vyúčtování v rámci družstva, předává tyto doklady k zaúčtování pověřeným zaměstnancům.

4.1.4 Oddělení plánů, daní a financí.

Řídí a provádí veškeré práce spojené s přípravou, projednáváním a sestavováním plánu družstva, předkládá je k projednání a schválení představenstvu. Rozpracovává roční prováděcí plán družstva na jednotlivé činnosti v časovém a věcném členění. Poskytuje potřebné údaje pro sestavování výkazů k rozborům hospodaření družstva. Zpracovává výkonové ukazatele pro hmotnou zainteresovanost zaměstnanců družstva. Vede agendu spojenou s úvěrováním družstva, zpracovává podklady pro žádosti o úvěr, provádí vyhodnocení úvěrových smluv a půjček a předkládá bance výsledky hospodaření družstva v požadované struktuře a časovém členění, vede evidenci splátek úvěrů a půjček a zajišťuje jejich úhrady. Zpracovává podklady pro pojistné smlouvy, spolupracuje s pojišťovnami při sestavování hodnocení pojistných smluv. Zajišťuje placení a odpovídá za provádění úhrad všech faktur a ostatních plateb. Vede agendu všech daní, zpracovává podklady, výpočet všech druhů daní a zodpovídá za jejich správné placení. Zpracovává měsíční přehledy o vývoji maloobchodního a velkoobchodního obratu, vede vývojové časové řady výkonových ukazatelů. Vytváří plán hospodářských prostředků a zdrojů jejich krytí, vyhodnocuje je, zpracovává přehledy platební bilance, navrhuje opatření na jejich usměrňování.

4.1.5 Oddělení mzdové účtárny

Navrhuje, zpracovává a předkládá ke schválení koncepci hmotné zainteresovanosti a systém odměňování v družstvu. Zpracovává systém mzdových tarifů a mzdových forem a vnitřní směrnice pro mzdový systém. Vede evidenci čerpání mzdových prostředků podle jednotlivých činností družstva. Spolupracuje s oddělením plánů, daní a financí při sestavování plánu mzdových prostředků. Vede mzdovou agendu, agendu sociálního a zdravotního pojištění všech zaměstnanců družstva. Zabezpečuje výpočet a zpracování mezd a jejich náhrad, záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti, jejich odvodu a roční zúčtování. Má na starosti vnitřní evidenční listy zaměstnanců pro účely zabezpečení a zdravotních pojištění. Spolupracuje s orgány správy sociálního zabezpečení a zdravotních pojištění. Zpracovává podklady pro zúčtování mzdové oblasti do účetnictví družstva a vede agendu srážek z mezd.

4.1.6 Koloběh dodavatelských faktur

Hlavní činností družstva XY je nákup zboží a jeho následný prodej, z hlediska účetních případů tedy převládá účtování dodavatelských faktur.

Rozlišuje se:

- čistě bezpapírová fakturace (faktura neexistuje fyzicky, pouze v účetním systému),
- bezpapírová fakturace, kdy následně je zaslána i papírová forma faktury,
- čistě papírová forma fakturace.

U všech bezpapírových faktur systém automaticky přidělí faktuře její interní číslo. U klasické papírové fakturace přijde faktura poštou a v oddělení likvidace faktur se zavede do účetního systému podle zdanitelného plnění, variabilního symbolu a čísla bankovního účtu. Dále je nutné přidělit interní číslo, navede se datum splatnosti a zkontroluje formální správnost. Tyto faktury jsou kontrolovány jednotlivými zodpovědnými pracovníky, podle druhu zboží – průmyslové zboží, potraviny, stavebniny a režijní faktury.

U bezpapírové fakturace se faktura ocení v systému a pracovníci oddělení likvidace faktur pouze zkontrolují správnost a potvrdí zaúčtování. V drtivé většině se jedná o zboží, které se účtuje na účet 131991 – Pořízení zboží (základ daně pro DPH 15%) a 131992 – Pořízení zboží (základ daně pro DPH 21%) proti účtu 321110 – Dodavatelé. Daň z přidané hodnoty se účtuje na účet 343011 (DPH 15%) nebo 343012 (DPH 21 %) proti účtu 321110 – Dodavatelé. U klasické papírové formy faktury se musí kontace ručně vypsát a dále pracovníci likvidace faktur navedou dodací listy.

V oddělení kontrolní účtárny pracovníci provedou kontrolu mezi jednotlivými prodejny a účtováním v likvidaci faktur. Nesmí vzniknout rozdíl například v prodejní ceně, nebo množství.

Plánovací oddělení provádí úhradu faktur podle data splatnosti. Každý den jsou naváděny příkazy k úhradě. Pokud se jedná o velké dodavatele s velkým množstvím faktur, které se platí na stejný bankovní účet, provede se sdružená platba v jedné částce. V oddělení všeobecné účtárny je každý den spuštěno zaúčtování bankovních operací a proveden rozpad sdružených plateb na jednotlivé faktury. Účetní systém provádí automatické zaúčtování bankovních operací na účet 221100 – Běžný účet proti účtu 321110 - Dodavatelé. Faktury, které ještě nebyly zúčtovány v oddělení likvidace faktur, ale již prošly platbou, jsou v účetním systému přiřazeny do tzv. nezaúčované banky a předpis platby musí být zúčtován ručně.

4.2 Účetní doklady

Ve směrnicih družstva XY je závazně stanoven způsob přezkoušení prvotních dokladů před jejím zaúčtováním. Prvotní účetní doklady se přezkušují po formální, věcné a daňové správnosti.

Kontrolu formální správnosti provádějí pracovníci příslušného ekonomického úseku před jejich zaplacením a zaúčtováním. Jedná se o pracovníky všech účtáren v družstvu. Pracovníci kontrolují, zda doklady mají všechny náležitosti předepsané zákonem o účetnictví, zda v případě daňových dokladů mají také veškeré náležitosti, vyplývající ze zákona o dani z přidané hodnoty a zda operace, které obsahují účetní doklady, byly nařízeny a schváleny odpovědnými pracovníky družstva.

Kontrola věcné správnosti a schválení účetních dokladů provádějí odborní pracovníci družstva podle jednotlivých vymezených okruhů odpovědnosti. Kontroluje se soulad údajů uvedených v účetním dokladu, se skutečností předmětného plnění. Prověřuje se kvalita a kvantita plnění, správnost výše peněžní částky a správnost data uskutečnění účetního případu s datem vystavení účetního dokladu, tedy kdy má být účetní doklad zaúčtován.

Daňovou správnost mají na starosti pracovníci tzv. plánovacího oddělení družstva XY. Kontrolují daňovou účelnost účetního dokladu v souladu se zákonem o dani z příjmu a zákonem o DPH. Daňově neúčinné náklady z údajů daňového dokladu předkládají k rozhodnutí o vyplacení generálnímu řediteli družstva nebo náměstkům družstva.

Účtárně musí být vráceny k zúčtování s původním účetním dokladem i veškeré přílohy a dodací listy, které tvoří nedílnou součást účetního dokladu. Nedílnou součástí účetního dokladu je namyslí likvidační list. Používá se likvidační list na drobný nákup za hotovost, režijní faktury, faktury za zboží, investiční faktury.

Na obrázku č. 4 je zobrazen tzv. likvidační list pro drobný nákup v hotovosti. Je nutné, aby zde bylo uvedeno, o jaký druh nákupu se jedná, dále je nutné uvést datum a podpis zaměstnance odpovědného za povolení nákupu a proplacení částky. Mimo to je zde umístěn podpis pracovníka odpovědného za daňovou kontrolu a formální správnost. Na dokladu je vyčíslena příslušná sazba DPH. Kolonka paragraf je určena pro:

- běžný nákup, kdy je uplatněn klasický odpočet DPH (§19a1),
- účetní případ bez nároku na odpočet DPH (§19a2)
- účetní případ, kdy se jedná o krácený nárok na odpočet DPH (§19a3).

Druh a množství nakoupených předmětů				Místo pro nalepení pokladních dokladů			
Druh	Množství	Částka	Útvar				
Odpočet DPH dle § 19 a			Zdůvodnění nákupu:				
paragraf	základ DPH	DPH					
§19a1 15%							
§19a1 21%							
§19a2 15%							
§19a2 21%							
§19a3 15%							
§19a3 21%							
Věcná a formální likvidace dokladu pro drobný nákup za hotové							
likvid. povolující nákup		daňová kontrola		povolení k vyplacení		formální likvid. - poklad.	
Datum		Datum		Datum		Datum	
Podpis		Podpis		Podpis		Podpis	
SUMA nedaňových dokladů							

Obr. 4 Likvidační list drobného nákupu za hotové. (Zdroj: Interní materiály družstva XY)

Na obrázku číslo 5 je zobrazen likvidační list pro přijaté dodavatelské faktury za zboží a režijní faktury. Formální správnost je provedena pracovníkem oddělení likvidace faktur, který tuto kontrolu stvrdí svým podpisem. Tento pracovník k faktuře přidělí tento likvidační list a očísluje ho číslem konkrétní faktury. Opět jsou zde umístěny podpisy odpovědných osob za schválení nákupu nebo odpovědných za daňovou kontrolu.

Likvidační list		číslo faktury:		
faktury za zboží				
Popis: předmětu zdanitelného plnění		rozpis		
		útvar	částka	
Věcná a formální likvidace dodavatelské faktury				
Datum			Podpis	
Formální správnost				
Likvidátor				
Daňová kontrola				
Účetní				
Forma úhrady	PP	I	Z	S

Obr. 5 Likvidační list na dodavatelskou fakturu za zboží a režijní fakturu. (Zdroj: Interní materiály družstva XY)

4.2.1 Číslování účetních dokladů

Účetní operace v družstvu XY se rozlišují:

- číslem dokladu,
- číslem dokladové řady.

Ve směrnici družstva XY je přesně určeno pravidlo číslování dokladových řad, které zajistí jednodušší orientaci pro pracovníky. Rozlišují se tak konkrétní účetní případy. Například pro bankovní operace je určena dokladová řada 30, automatické zpracování bankovních operací 39, pokladní operace 40 atd. Kromě čísla dokladové řady je striktně určeno i samotné číslo dokladu. Například příjmové pokladní doklady se číslovají číslem 1 – 3000, výdajové pokladní doklady 3001 – 7000, vyúčtování záloh, 7001 – 9000, převody kaucí 9001 – 9999 a všechny tyto pokladní operace mají přidělenou dokladovou řadu č. 40.

4.3 Účtový rozvrh

Účtový rozvrh Družstva XY je zpracován ve smyslu Účtové osnovy a postupů účtování pro podnikatele. Obsahuje syntetické a analytické účty a je tvořen s ohledem na potřeby řízení a kontroly družstva a s ohledem na příslušná ustanoví. Účtový rozvrh má deset účtových tříd. Syntetický účet vychází ze směrné účtové osnovy dle vyhlášky č. 500/2000 Sb.

Analytický účet vychází:

- z potřeb řízení a kontroly družstva,
- z členění na daňově účinné a neúčinné výdaje dle zákona č. 568/1992 Sb. o dani z příjmů.
- dále jsou v účetním rozvrhu promítnuty požadavky na analytické členění ostatních daňových zákonů (analytické členění účtu daně z přidané hodnoty a ostatních přímých a nepřímých daní).

Změny účtového rozvrhu v části syntetických účtů jsou schvalovány představenstvem na počátku kalendářního roku. Změny účtového rozvrhu v části analytických účtů jsou prováděny průběžně během kalendářního roku a v představenstvu družstva se neschvalují. Družstvo XY využívá v určitých případech, například pro účtování zásob, až tři rozdílné syntetické účty:

- Účet 132/AE – Zásoby zboží v nákupních cenách ve velkoobchodním středisku a v prodejně cash and carry. Na těchto účtech jsou zásoby vedeny v korunovém vy-

jádření v nákupních cenách a struktura zásob zboží je vedena podle jednotlivých druhů zboží.

- Účet 134/AE – Zásoby zboží v nákupních cenách na prodejnách. Na tomto účtu jsou zásoby vedeny v korunovém vyjádření v nákupních cenách, struktura zásob není vedena podle jednotlivých druhů zboží, ale dle hmotně odpovědného místa (prodejny).
- Účet 802 – Zásoby zboží v prodejních cenách na prodejnách. Zásoby zboží na prodejnách jsou dále z důvodu zajištění kontroly a hmotné odpovědnosti vedeny v prodejních cenách (NC + náklady na pořízení NC zboží + marže). Stavů, přírůstků a úbytků zásob zboží v prodejních cenách mají přímou vazbu na stavů a přírůstků a úbytků zásob zboží v cenách nákupních evidovaných a účtovaných na účtu 134 – Zásoby zboží v NC na prodejnách.

4.3.1 Podrozvahová evidence

Pro podrozvahovou evidenci jsou v družstvu XY určeny účty v sedmé účtové třídě. Na těchto účtech se eviduje zapsané obchodní jmění, pozemky v trvalém užívání, majetek v zástavě, najatý majetek v ceně pořízení pronájemce, pohledávky vůči pachatelům, odepсанé pohledávky, leasing, drobný hmotný majetek v ceně pořízení do 3.000,- Kč, drobný nehmotný majetek v ceně pořízení do 10.000,- Kč. Spojovacím účtem pro podrozvahu je účet 799.

4.3.2 Vnitropodnikové účetnictví

Družstvo XY používá oblast vnitropodnikového účetnictví pro zúčtování výkonů vnitropodnikových služeb a interní proúčtování externích prvotních nákladů družstva. Zúčtování výkonů pomocných činností se vztahuje například na tyto činnosti:

- výkony energetického střediska,
- výkony údržby,
- výkony aranžovny,
- výkony správy,
- výkony velkoobchodu.

4.4 Účetní sestavy

Účetní záznamy se v účetnictví družstva XY zachycují do účetních sestav. Hlavní kniha se sestavuje za běžný měsíc, nebo kumulovaná hlavní kniha. Představuje sumarizaci účetních záznamů. Obsahuje následující údaje:

- Počátečních zůstatky účtů ke dni, k němuž se otevírá kniha (k 1.1.běžného roku – kumulovaná, nebo k prvnímu dni měsíce – měsíční).
- Obraty účtů strany MD a Dal za kalendářní měsíc a od počátku roku (za běžný měsíc a kumulace).
- Konečné zůstatky účtů ke dni, ke kterému se hlavní kniha uzavírá nebo sestavuje účetní závěrka.
- Součástí hlavní knihy jsou i podrozvahové evidence.
- V hlavní knize nesmí být zachycen účet, který není schválen v účtovém rozvrhu.

Družstvo XY dále sestavuje:

- výkaz zisku a ztráty, který je sestaven opět za běžný měsíc nebo rok,
- deník sestavy obrátů účtů za měsíc a sborník účetních dokladů za měsíc,
- knihy saldo-konta účtů – odběratelské saldo-konto a dodavatelské saldo-konto (vždy podle účtů a čísla odběratelů/dodavatelů),
- sestavy k doložení DPH – DPH na vstupu/výstupu podle dokladů o pořízení,
- opisy účetních záznamů – opisy účetních záznamů na základě účetního dokladu, opisová sestava automatických operací a opisová sestava účetních záznamů dle dokladových řad.

4.5 Inventarizace majetku a závazků

Termín k provedení inventarizace určuje příkaz k provedení inventarizace generálním ředitelem družstva XY. Inventarizací se zjišťuje kde dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda skutečný stav majetku a závazků odpovídá stavu majetku a závazků vedených v účetnictví. U zásob zboží provádí družstvo XY inventarizaci průběžnou a to z hlediska hmotné odpovědnosti za svěřený majetek v cenách prodejních. Následně pak ke konci účetního období provádí doložení skutečného stavu zásob zboží v cenách pořizovacích. U peněžních prostředků v hotovosti v pokladně ústředí družstva XY a v pokladně velkoobchodu se provádí inventarizace minimálně čtyřikrát za účetní období kalendářního roku. Inventurní roz-

díly spotřební družstvo vyúčtuje do účetního období, za které inventarizací ověřujeme skutečný stav.

4.5.1 Inventarizační komise

Jedná se o komisi, která provádí inventarizace dlouhodobého majetku ve složení předseda dílčí inventarizační komise a členové komise. O složení komise rozhoduje oddělení kontroly a inventarizace. Výsledky všech inventarizací majetků a závazků jsou předkládány ke schválení na schůzi ústřední inventarizační komise, zápis z jednání komise je následně schvalován na operativní poradě generálního ředitele družstva XY. Po schválení jsou výsledky inventarizace majetků a závazků proúčtovány.

4.5.2 Inventarizace dlouhodobého majetku v užívání

Skutečné stavy dlouhodobého majetku zjišťuje spotřební družstvo fyzickou a dokladovou inventarizací. Tyto stavy se zaznamenávají v inventurních soupisech. Fyzická inventarizace se provádí ke dni účetní závěrky u všech hmotných a nehmotných majetků mimo pozemky, budovy a stavby a dlouhodobý finanční majetek. Dokladová inventarizace dlouhodobého majetku se provádí u finančního majetku, odsouhlasením výše podílu nebo vkladu se společností, u které je vklad, či podíl vložen. Dokladová a zároveň fyzická inventarizace dlouhodobého majetku se uskutečňuje u pozemků, budov a staveb (výpis z katastru nemovitostí a věcná kontrola na místě samém). Skutečný stav inventarizovaného dlouhodobého majetku se provádí položkovým odsouhlasením dlouhodobého majetku s počítačovou sestavou.

4.5.3 Inventarizace oběžných zásob mimo zásoby zboží

Skutečné stavy oběžných zásob se zjišťují fyzickou inventarizací, a to přepočítáním, převážením, přeměřením. Tyto stavy se zaznamenávají v inventurních soupisech a současně musí být podepsány osobami odpovědnými za provedení inventarizace.

4.5.4 Inventarizace zboží na prodejně v prodejních a nákupních cenách

Jedná se o inventarizaci průběžnou, která vychází z potřeb družstva XY a nejedná se o inventarizaci dle *Zákona číslo 563/1991 Sb. o účetnictví*. Inventarizace zásob zboží v prodejních cenách na prodejně je inventarizací ve vztahu ke kontrole hospodaření se zásobami zboží svěřenými odpovědným osobám do jejich péče. Tento typ inventarizace vychází ze sepsané hmotné odpovědnosti za svěřené zboží a pokladní hotovost. Zásoby

v prodejních cenách jsou vedeny za každou prodejnu samostatně v podrozvahové evidenci. Zjištění skutečného stavu zásob je na prodejně prováděno v prodejních (spotřebitelských) cenách. Norma přirozených úbytků je schválena a vyhlášena generálním ředitelem družstva pro každou prodejnu samostatně a její výše uplatnění při inventarizaci je násobkem vyhlášené normy a obratu prodejny v prodejních cenách dosaženého v období mezi dvěma inventarizacemi zásob zboží.

4.5.5 Inventarizace zboží na prodejně v nákupních cenách

Inventarizace zásob zboží v nákupních cenách na prodejně je inventarizací ve vztahu k doložení stavu zásob zboží ke dni sestavení řádné, či mimořádné účetní uzávěrky. Tato inventarizace vychází ze Zákona číslo 563/91 Sb. o účetnictví a pouze tato inventarizace ověřuje a dokládá stav zásob zboží ke konci účetního období hospodářského roku. Základem inventarizace zásob zboží v nákupních cenách je soupis zásob zboží na prodejně k datu sestavení roční účetní závěrky (k 31.12. b.r.) v prodejních cenách. Tyto zásoby jsou následně přepočteny do nákupních cen. Inventarizací takto zjištěné zásoby zboží v nákupních cenách jsou porovnány se zásobami zboží na účtu 134 - Zboží prodejen v nákupních cenách. Rozdíly mezi účetní a skutečným stavem zásob zboží v nákupních cenách se vyúčtují na vrub nebo ve prospěch účtu 504 - Prodané zboží v NC.

4.6 Roční účetní závěrka

Družstvo XY provádí kromě roční účetní závěrky i závěrku měsíční. Uzávěrkové účetní operace musí zabezpečit správnost, průkaznost a úplnost údajů zúčtovaných do účetních knih účetního období daného roku. Časový harmonogram měsíčních závěrek tak i roční závěrky je zpracován v přehledu směrnic k vedení účetnictví družstva XY pro příslušný hospodářský rok. Tento časový harmonogram je závazný pro všechny pracovníky družstva a je schvalován představenstvem družstva na počátku nového hospodářského roku.

Z důvodu věrného vyčíslení účetnictví účetního období, zúčtuje družstvo XY kromě všech běžných účetních případů posledního měsíce období (tedy prosince) i jiné účetní případy, pro které vznikne jejich povinnost a náplň k zaúčtování pro daný rok, jedná se o skutečnosti, o kterých účtuje ekonomický útvar:

- Odběratelské faktury za všechna uskutečněná zdanitelná plnění poskytnutá účetní jednotkou v běžném roce. Odběratelské faktury za běžný rok se zdanitelným plně-

ním nejpozději do 31.12. běžného roku vystaví oddělení všeobecné účtárny nejpozději do pevně určeného dne v lednu následujícího roku (většinou do 15.1.).

- Aktivní dohadné položky a příjmy příštích období – v případech, že z objektivních důvodů nebude možné do stanoveného termínu v následujícím roce vystavit na odběratele fakturu za některá poskytnutá plnění tj. za provedené práce a služby, prodeje zboží, prodeje majetku a materiálových zásob atd. za běžný rok, proúčtuje se výnos z těchto uskutečněných plnění prostřednictvím účtu 385 – Příjmy příštích období, případně 388 – Dohadné účty aktivní.
- Dodavatelské faktury – v oddělení likvidace faktur zaúčtují pracovníci veškeré dodavatelské faktury za všechna zdanitelná plnění uskutečněná dodavateli nejpozději do 31.12. běžného roku do účetního období měsíce prosince běžného roku. Pokud faktury za některá uskutečněná zdanitelná plnění do 31.12. b.r. obdrží účetní jednotka například na konci ledna následujícího roku a na těchto fakturách bude uveden datum zdanitelného plnění před 01.01. následující roku, vrátí oddělení likvidace faktur tyto faktury dodavateli zpět. Případně provede zúčtování DPH do účetního období ledna následujícího roku a základ DPH připadající do běžného roku časově rozliší do účetního období, ke kterému se vztahují.
- Časové rozlišení nákladů – Pokud v předmětu plnění (nebo v textu faktury) bude výslovně uveden text týkající se plnění v běžném roce bez ohledu na uvedený datum zdanitelného plnění, zúčtuje oddělení likvidace faktur tyto faktury v hodnotě bez DPH do nákladů běžného roku prostřednictvím účtu 383 – Výdaje příštích období.
- V ostatních případech tvorby pasivních dohadných položek je podkladem pro výpočet spotřeby dodavatelských služeb včetně dodavatelských oprav, materiálových zásob, nákupu zbožových zásob k datu 31.12. b.r. které však dodavatel do konce ledna následujícího roku nevyfakturoval, řádně doložená kalkulace spotřeby, a to na základě řádné objednávky u dodavatele a řádné přejímky provedených prací, služeb a zásob zboží odpovědnými osobami spotřebního družstva. Účetně se případy dohadných položek zachytí na účtu 389 – Dohadné položky pasivní.
- Časové rozlišení pokladních operací - Účetní doklady vystavené po 31. 12. běžného roku, pokud se týkají běžného roku, se časově rozlišují - jedná se o pokladní operace, zúčtování jednorázových a stálých záloh, cestovné a jiné pokladní výdaje.

Součástí roční závěrky je dále provedení inventarizace majetku a závazků, která byla popsána v předešlé kapitole. Jedná se o proúčtování zjištěného manka a škody, normy přirozených úbytků, opravné položky k majetku, trvalé snížení hodnoty majetku. Dále se musí zohlednit tvorba zákonných rezerv na opravy, tyto účetní operace má na starosti ekonomický útvar družstva XY.

4.6.1 Uzavírání účetních knih

Uzavíráním účetních knih se zjistí:

- celkové obraty stran MD a DAL jednotlivých syntetických účtů,
- konečné zůstatky aktivních a pasivních účtů,
- konečné stavy účtů nákladových a výnosových,
- zjistí se základ daně z příjmů, daňová povinnost splatná a odložená za účetní období, a to v členění na daň z příjmů z běžné činnosti a daň z příjmů z mimořádné činnosti,
- zjistí se účetní hospodářský výsledek - převodem nákladových a výnosových účtů na vrub a ve prospěch účtu 710 - Účet zisků a ztrát,
- uzavře se účetnictví převodem zůstatků rozvahových účtů a zůstatku účtu 710 - Účet zisků a ztrát na účet 702 - Konečný účet rozvázný.

Na podkladě zpracované hlavní knihy a kontroly účtu 702 - Konečný účet rozvázný a účtu 710 - Účet zisků a ztrát se sestaví účetní závěrka. Ve vnitřních účetních směrnících družstva XY jsou následující závazné termíny účetní závěrky:

- sestavení účetní závěrky: do 31.03.RRRR,
- ověření účetní závěrky auditorem: do 30.04.RRRR,
- vyhotovení výroční zprávy: do 20.04.RRRR,
- ověření výroční zprávy auditorem: do 30.04.RRRR.

Účetní závěrku tvoří:

- rozvaha,
- výkaz zisků a ztrát,
- příloha.

4.7 Rozbor hospodářské činnosti

Vedoucí oddělení ekonomického úseku, každé čtvrtletí účetního období zpracovávají tzv. rozbor hospodářské činnosti, jedná se o dokument, který je určen pro představenstvo. Rozbor hospodářské činnosti se věnuje následujícím oblastem:

- Tvorba a rozdělení zisku – porovnávají se plánované hodnoty nákladů a výnosů s hodnotami skutečně dosaženými k danému okamžiku.
- Analyzuje se hospodaření dle středisek – za každé středisko jsou vyčísleny plánované náklady a výnosy, které jsou porovnány se skutečností. Dále je vyčíslen HV za jednotlivá střediska a vyjádřeno plnění HV.
- Náklady a výnosy se dále analyzují souhrnně za všechny maloobchodní prodejny družstva XY a samostatně za velkoobchod (středisko družstva XY). Opět jsou porovnávány plánované hodnoty nákladů a výnosů se skutečností.
- Vyčíslení hodnot dlouhodobého majetku, materiálových zásob (zásoby ve skladech, zásoby na prodejnách), pohledávek a závazků.
- Hodnotí se investiční výstavba – zda byl pořízen nějaký druh DM.
- Je proveden rozbor nákladů na opravy a udržování.
- Vyčíslí se konkrétní pohledávky v členění za odběrateli, zahraniční, odběratelé stavebnin, pohledávky za penalizačními fakturami, dobropisy k odběratelským fakturám atd.
- Je sestaven přehled o přepočteném stavu zaměstnanců za jednotlivé útvary, analyzují se osobní náklady a zejména pak mzdové náklady.
- Vyčíslí se maloobchodní obrat dle středisek a dále v členění na potravinové a průmyslové zboží, dále na stavebniny. Mimo to je vyčíslen velkoobchodní obrat v nákupních a pořizovacích cenách zboží.
- Za jednotlivé prodejny je vyčíslen zisk a velikost marže.
- Je sestaven přehled jednotlivých konkrétních druhů zboží, kde je u každého druhu uveden jak zisk, tak i dosažená marže.

4.8 Analýza účetních výkazů družstva XY

Družstvo XY sestavuje na základě účetní závěrky v plném rozsahu, která podléhá ověření auditorem, rozvahu a dále výkaz zisku a ztráty. Součástí přílohy účetní závěrky je výkaz peněžních toků. V následujících kapitolách rozeberu jednotlivé položky výkazů v průběhu

posledních šesti účetních období. Výkazy rozvahy a zisku a ztráty jsou součástí přílohy bakalářské práce.

4.8.1 Rozvaha

Bilanční suma měla v průběhu let kolísavý charakter a v posledním roce došlo k nepatrnému navýšení. V majetkové struktuře za sledované období převažuje vždy dlouhodobý majetek, tvoří více než 50 % aktiv.

4.8.1.1 Majetková struktura

V nehmotných aktivech je největší položkou účetní SW, v roce 2009 byl navíc pořízen nový SW pro zaváděný pokladní systém, v roce 2010 bylo provedeno technické zhodnocení SW ve velkoobchodu.

Nejpodstatnější položkou v dlouhodobém majetku je majetek hmotný. Družstvo XY bylo nuceno snížit vstupní cenu některých pozemků, které odkoupilo v předcházejících letech od státu. Jelikož bylo soudně rozhodnuto, že pozemky měly být na družstvo převedeny bezúplatně, byla družstvu navrácena kupní cena. Z tohoto důvodu byla vstupní cena některých pozemků snížena na 0,- Kč a jsou vedeny v podrozvahové evidenci v cenách znaleckého posudku, další pozemky byly vyřazeny a znovu zařazeny s nulovou hodnotou. Nejpodstatnější částí DHM jsou stavby, družstvo XY vlastní několik desítek prodejen, na většinu z nich dochází také k technickému zhodnocení. Do samostatných movitých věcí patří stroje, které jsou již z velké části odepsány. Každoročně v této kategorii dochází jak k přírůstkům (zejména nákup nových chladících a mrazících zařízení) a na druhé straně i k vyřazení již nevyhovujících, zastaralých nebo odepsaných strojů a zařízení. To samé platí i pro dopravní prostředky, kdy dochází k vyřazení např. vysokozdvížných vozíků a zastaralých osobních automobilů, které jsou nahrazovány novými (např. v roce 2011 pořízení 3 osobních automobilů).

Dlouhodobý finanční majetek je tvořen finanční investicí družstva ve výši 10 mil. Kč, za kterou družstvo XY odkoupilo podíl v roce 1999 od společnosti XY spol. s r.o. a stalo se jejím jediným 100 % vlastníkem. Tento podíl je veden na účtu 061 – Podíly - ovládaná osoba. Dále do finančního majetku patří vklad družstva XY do rezervního fondu a základního kapitálu jiné společnosti. Tyto vklady jsou vedeny na účtu 063 – Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly.

Oběžný majetek tvoří méně než polovinu celkových aktiv, většinou v rozmezí okolo 44 %. Více než polovinu OM tvoří zásoby, konkrétně pak zásoby zboží. Vyplývá to ze skutečnosti, že mezi hlavní činnosti družstva patří nákup zboží a jeho následný prodej. Družstvo eviduje pohledávky po lhůtě splatnosti, které jsou právně zajištěny a jsou k nim tvořeny opravné položky. V dlouhodobých pohledávkách je evidována jen pohledávka po lhůtě splatnosti z postoupení za společnost XY spol. s r.o. (v roce 2011 48,5 %). Krátkodobý finanční majetek je tvořen především peněžními prostředky v pokladnách družstva XY a na bankovních účtech družstva. Družstvo XY drží velkou část finančních prostředků v hotovosti, ale to je způsobeno velkým množstvím prodejen, kdy má každá svou vlastní pokladnu.

4.8.1.2 Finanční struktura

Ve finanční struktuře nedošlo v průběhu let k žádným výrazným změnám. Více než 60 % tvoří vlastní kapitál. Vlastní kapitál družstva je tvořen základním kapitálem, kapitálovými fondy, nedělitelným fondem, ostatními podnikovými fondy a hospodářským výsledkem běžného období. Základní kapitál se zvyšuje v případě vstupu nových členů do družstva, jelikož je členská základna tvořena ve větší míře členy vyššího věku, dochází v posledních letech spíše ke zrušení členství. Z toho důvodu se základní kapitál v posledních letech pozvolna snižuje. Základní kapitál tvoří zapisovaný základní kapitál ve výši 1 mil Kč a dále členské vklady. Ostatní kapitálové fondy se zvyšují o dary, které byly v posledních letech poskytnuty družstvu na tzv. rebranding prodejen a krytí nákladů na SW informačního systému. Fondy ze zisku tvoří nedělitelný fond, fond členů a funkcionářů, rezervní fond. Nedělitelný fond se zvyšuje většinou o částky nevyzvednutých členských podílů s ukončeným členstvím před 3 lety v souladu se stanovami družstva. Rezervní fond je tvořen přidělem z hospodářského výsledku a i případná ztráta je kryta z rezervního fondu. Samotný hospodářský výsledek bude podrobně rozebrán v kapitole, která se věnuje analýze výkazu zisku a ztráty.

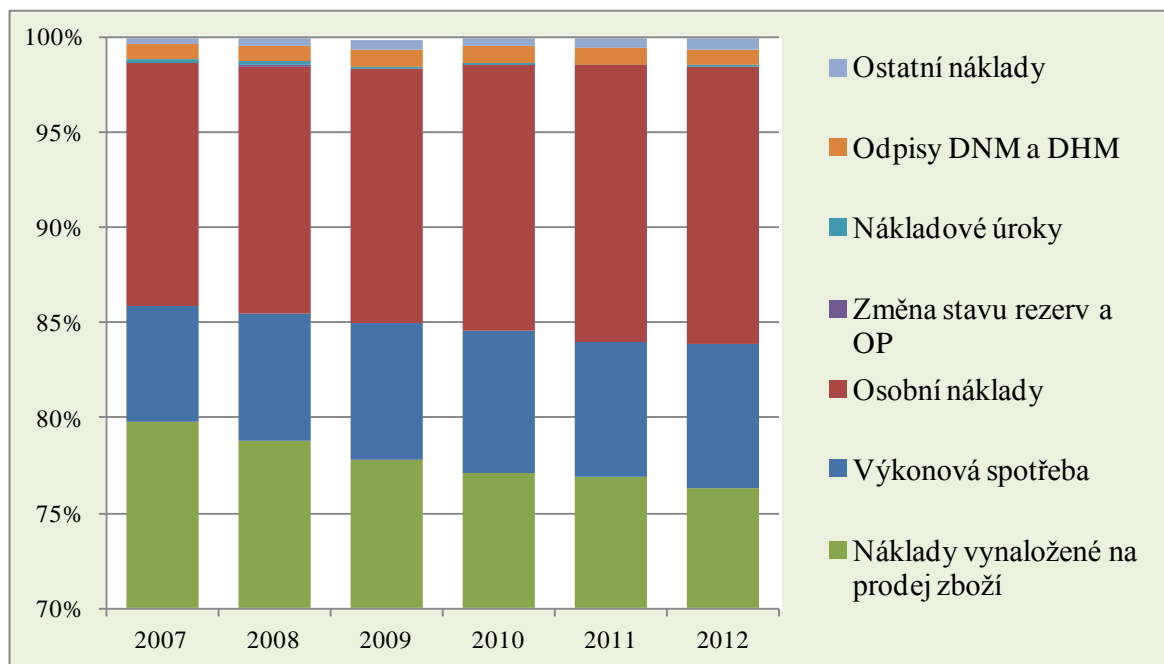
Z cizích zdrojů upřednostňuje družstvo XY krátkodobé závazky, jedná se o závazky ve lhůtě splatnosti, dlouhodobé závazky dosahují minimální výše. Družstvo XY eviduje pouze odložený daňový závazek. Družstvo XY nemá žádné daňové nedoplatky, závazky k zaměstnancům a závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotní pojištění uvedené v rozvaze se vždy týkají prosince daného roku, jsou zaplacený v lednu následujícího roku. V letech 2007 až 2008 byla tvořena zákonná rezerva na opravu hmotného majetku. Tato rezerva

byla čerpána v roce 2009 a nebyla dále tvořena žádná další zákonná rezerva. V roce 2010 až 2012 byla tvořena rezerva na obchodní riziko, v tomto období bylo i postupně z rezerv čerpáno. Družstvo XY má bankou poskytnutý revolvingový úvěr ve výši 5 mil. Kč a úvěr kontokorentní do výše 20 mil Kč, tyto úvěry jsou zajištěny zástavou nemovitého majetku. Družstvo XY využívá k pořízení dlouhodobého majetku i leasing, v letech 2006 až 2011 mělo uzavřeno 5 leasingových smluv. Poslední splátka byla zaplacená v roce 2011 a od roku 2012 nemá uzavřenou žádnou leasingovou smlouvu.

4.8.2 Výkaz zisku a ztráty

Podle struktury výnosů je evidentní, že se nejedná o výrobní podnik. Výkony jsou minimální a tržby za prodej zboží dosahu až 95 % celkových výnosů. V průběhu let dochází ke zvyšování výkonů, což je způsobeno růstem tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb. Do této položky jsou zahrnuty tržby z pronájmů, jedná se o druhou nejvýznamnější položku výnosů. Nejvyšší tržby jsou z pronájmu prodejen a administrativní budovy. Tržby z prodeje dlouhodobého majetku jsou v porovnání s ostatními zanedbatelné, jedná se většinou o odprodej pozemku (r. 2011), prodejny (r. 2010) nebo budovy (r. 2009).

Struktura nákladů (obrázek č. 6) je v družstvu XY poměrně stabilní. Jak už bylo uvedeno, jedná se o podnik, jehož hlavní činnost je obchodní činnost, a proto převažují náklady vynaložené na prodej zboží. V roce 2007 se jednalo o téměř 80 % celkových nákladů, postupně tyto náklady klesají, v roce 2012 je to 76,06 %. Roste naopak výkonová spotřeba, z důvodu růstu spotřeby materiálu a služeb. Jsou to náklady spojené s postupnými opravami a modernizacemi prodejen. Druhou nejvyšší položkou jsou osobní náklady, tj. mzdy a náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění. Tyto náklady kolísají mezi 12-15 % v posledních letech se spíše zvyšují. Počet zaměstnanců od roku 2007 nejprve mírně narostl, ale v roce 2011 byl průměrný přepočtený stav zaměstnanců 583,26; v roce 2007 to bylo 584,17. V roce 2010 byla provedena změna v poskytování příspěvku na stravování, což je i jeden z důvodů růstu osobních nákladů. Jelikož družstvo XY v roce 2009 započalo zavádění nového pokladního systému do svých prodejen, rostly náklady související s pořízením softwaru a hardwaru. Nákladové úroky jsou minimální v porovnání se strukturou nákladů a mají klesající tendenci. Odpisy jsou stabilní a nedochází k velkým výkyvům. Družstvo XY také v současné době tvoří rezervu na obchodní riziko a netvoří žádné zákonné rezervy.

Obr. 6 Struktura nákladů. (Zdroj: Výroční zpráva družstva XY za období 2007 – 2012)

4.8.3 Vývoj hospodářského výsledku

V tabulce č. 1 vidíme, jak se vyvíjel čistý zisk v jednotlivých letech. Družstvo XY dosahovalo nevyššího zisku v roce 2007, hospodářský výsledek před zdaněním byl 4 305 tis. Kč a po zdanění odloženou daní (- 600 tis. Kč) činil 4 905 tis. Kč. Celý vytvořený zisk byl převeden do rezervního fondu družstva. V roce 2008 byl očekávaný pokles zisku a počítalo se s dopady krizového vývoje ekonomiky. Tato skutečnost se potvrdila ve větší míře, hospodářský výsledek byl po zdanění odloženou daní pouze 395 tis. Kč a bylo schváleno jeho převedení opět do rezervního fondu. Na základě finančního plánu chtělo družstvo XY udržet VH v plusových hodnotách ale v letech 2009 – 2010 se projevila kulminující krize a hospodářský výsledek vykazoval záporné hodnoty. V konečném důsledku, byla velikost ztráty, hodnocena jako solidní výsledek. Záporný hospodářský výsledek byl uhrazen z rezervního fondu. V roce 2011 a 2012 pak družstvo vykázalo kladný hospodářský výsledek.

Tab. 1 Vývoj jednotlivých druhů hospodářského výsledku. (Zdroj: Výroční zpráva družstva XY za období 2007 – 2012)

v tis. Kč	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Provozní VH	6 898	3 205	-1 891	-260	3 987	3 282
Finanční VH	-2 611	-2 665	-2 324	-1 780	-1 647	-1 984
Mimořádný VH	18	139	-11	-7	-376	4 306
VH za účetní období	4 905	395	-4 433	-2 720	1 172	4 774
VH před zdaněním	4 305	679	-4 226	-2 047	1 964	5 604
VH před zdaněním a úroky	5 822	2 143	-3 203	-1 180	2 731	6 326

4.8.4 Výkaz cash flow

V tabulce je znázorněn ve zkrácené podobě vývoj cash flow od roku 2007 rozdělený podle činností na CF z provozní, investiční a finanční činnosti. Družstvo XY s výjimkou roku 2009, kdy vykazovalo největší ztrátu ve výsledku hospodaření, dosahovalo kladného CF z provozní činnosti. Záporné CF z investiční činnosti potvrzuje skutečnost, že družstvo v jednotlivých letech investovalo do dlouhodobého majetku. CF z finanční činnosti bylo v jednotlivých letech vždy kladné, s výjimkou roku 2007. Družstvo v tomto roce splatilo krátkodobý bankovní úvěr v hodnotě 17 mil. Kč.

Tab. 2 Vývoj cash flow. (Zdroj: Výroční zpráva družstva XY za období 2007 – 2012)

v tis. Kč	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počáteční stav PP	32 316	19 911	19 652	14 410	15 554	16 234
CF z provozní činnosti	11 378	113	-4 010	1 806	5 839	3 989
CF z investiční činnosti	-6 238	-2 557	-5 649	-2 981	-6 433	-6 111
CF z finanční činnosti	-17 545	2 185	4 417	2 319	1 274	1 611
Čisté snížení nebo zvýšení PP	-12 405	-259	-5 242	1 144	680	-511
Konečný stav PP	19 911	19 652	14 410	15 554	16 234	15 723

4.8.5 Analýza účetních dat

ČPK družstva XY je ve všech sledovaných letech kladný, protože oběžná aktiva vždy převažují nad krátkodobými cizími zdroji. Z tohoto výsledku lze vyvodit, že družstvo volilo strategii financování, která by se dala označit jako neutrální nebo konzervativní. Oběžná aktiva jsou z části kryta i dlouhodobým kapitálem. Z krátkodobých cizích zdrojů využívá

družstvo XY krátkodobé závazky a krátkodobé bankovní úvěry (konkrétně revolvingový a kontokorentní). Z časového hlediska se hodnota ČPK zvyšuje a na rozdíl od výsledku hospodaření, se zde neprojevila výraznějším způsobem hospodářská krize. Doporučeného hodnoty podílu ČPK na OA jsou ovšem 30-50 %, družstvo se pohybuje těsně pod doporučenou hodnotou.

Likvidita vyjadřuje schopnost podniku hradit své závazky. Žádný ze základních ukazatelů nedosáhl za sledované období doporučených hodnot. Podle autorů publikací zabývajících se finanční analýzou je důležité sledovat vývoj v čase nebo porovnat hodnoty s podobnými podniky, protože tento ukazatel má své nedostatky. Výsledky běžné likvidity, se jako jediné pohybují těsně pod doporučovanou hranicí, tento ukazatel je citlivý například na způsob ocenění zásob. Okamžitá likvidita také neudává uspokojivé výsledky. Musíme ale brát v potaz, že družstvo má k dispozici kontokorentní úvěr, který lze použít v případě okamžité potřeby finančních prostředků.

Tab. 3 Ukazatele likvidity a ČPK. (Zdroj: Výroční zpráva družstva XY za období 2007 - 2012)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Okamžitá likvidita	0,19	0,20	0,15	0,16	0,17	0,12
Pohotová likvidita	0,44	0,44	0,41	0,39	0,46	0,52
Běžná likvidita	1,34	1,42	1,40	1,42	1,47	1,45
ČPK (v tis. Kč)	35 546	40 940	38 963	39 686	45 971	48 251
ČPK/OA	25 %	30 %	29 %	29 %	32 %	31 %

Ukazatele zadluženosti udávají vztah mezi cizími a vlastními zdroji financování podniku. Z výsledků celkové zadluženosti jasně vyplývá, že družstvo upřednostňuje své vlastní zdroje. To samé vyplývá z ukazatele míry zadluženosti. Pokud je výrazně využíván leasing, je vhodné zahrnout i objem leasingových závazků do výpočtu. Družstvo XY v současné době nemá uzavřenou žádnou leasingovou smlouvu. V předcházejících období (do roku 2011) využívalo k financování formu leasingu, ale v celkovém měřítku to byly zanedbatelné částky, které by výsledek celkové zadluženosti výrazně neovlivnily, proto jsem je nezahrnula do výpočtu. Ukazatel úrokového krytí by měl nabývat hodnot 5. V období 2008 – 2010 mohlo mít družstvo XY problém s vytvářením zisku pro splácení úroků s půjček, hodnoty ukazatele se pohybovaly pod doporučenou hranicí. V této době ale po-

klesl i zisk. Od roku 2011 se situace zlepšila a družstvo XY má dostatek financí a mohlo by například přijmout nový bankovní úvěr.

Tab. 4 Ukazatele zadluženosti a rentability. (Zdroj: Výroční zpráva družstva XY za období 2007 – 2012)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celková zadluženost	35,24 %	34,27 %	34,04 %	33,93 %	34,16 %	35,64 %
Míra zadluženosti	0,56	0,53	0,53	0,53	0,54	0,58
Úrokové krytí	6,07	0,73	-8,46	-5,50	4,09	14,37
Rentabilita celkových aktiv	1,77 %	0,66 %	-1,01 %	-0,37 %	0,85 %	1,86 %
Rentabilita vlastního kapitálu	2,38 %	0,19 %	-2,17 %	-1,34 %	0,57 %	2,28 %
Rentabilita tržeb	0,51 %	0,04 %	-0,50 %	-0,32 %	0,14 %	0,54 %

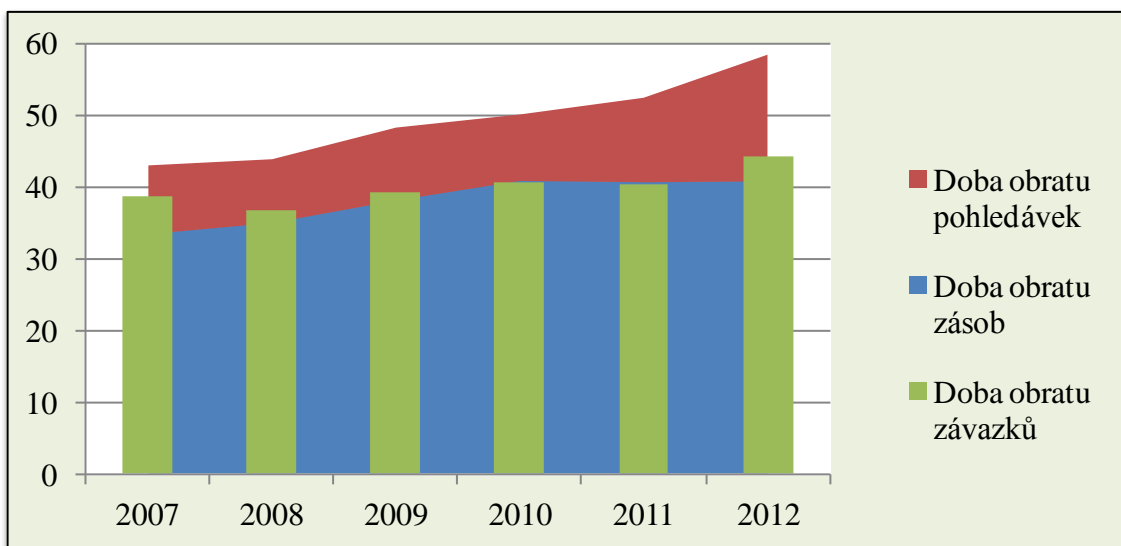
Vysoká hodnota aktiv, popřípadě vlastního kapitálu, a poměrně nízký hospodářský výsledek způsobují, že ROA a ROE dosahují nízkých hodnot. Rentabilita tržeb se v posledním analyzovaném roce dostala na úroveň roku 2007. Družstvo vykazovalo podobný VH jako v roce 2007 (téměř 5 mil. Kč). Na rozdíl od předcházejících méně úspěšných let (2008 – 2011) se zvýšily i tržby.

Tab. 5 Vybrané ukazatele aktivity. (Zdroj: Výroční zpráva družstva XY za období 2007 – 2012)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Doba obratu zásob	33,46	35,02	38,15	40,89	40,70	40,82
Doba obratu pohledávek	9,60	8,91	10,18	9,28	11,81	17,69
Doba obratu závazků	38,76	36,87	39,30	40,55	40,37	44,18
Obrat zásob	10,76	10,28	9,44	8,80	8,85	8,82
Obrat aktiv	2,93	2,94	2,79	2,67	2,69	2,58

Družstvo dosahuje velmi dobrých výsledků v oblasti obratu aktiv, výsledky se vždy pohybují nad hodnotou 2,5. Můžeme tedy konstatovat, že družstvo využívá svůj majetek efektivně. Zaměřila bych se na ukazatele doby obratu zásob, pohledávek a závazků. Doba obratu zásob se zvyšuje, což je způsobeno postupným snížením tržeb. Doba obratu pohledávek a zásob se nejlépe zhodnotí vzájemným porovnáním. V celém sledovaném období vždy převyšuje doba obratu závazků nad dobou obratu pohledávek. Pohledávky jsou tedy finan-

covány z dodavatelského úvěru. Z obrázku č. 7 je patrné, že doba obratu závazků není větší než součet obratu zásob a pohledávek. Pohledávky byly nejpozději uhrazeny v roce 2012 (18 dnů). Pokud bychom brali v úvahu, že faktury jsou u družstva XY vystavovány většinou na dobu 30 dnů, byly by výsledky pozitivní. Družstvo XY má ale sjednány různé doby splatnosti.

Obr. 7 Vývoj ukazatelů obratovosti. (Zdroj: výroční zpráva družstva XY za období 2007 – 2012)

5 ZÁVĚREČNÉ SHRNUÍ A DOPORUČENÍ

Hlavním úkolem mé bakalářské práce bylo analyzovat v družstvu XY systém zpracování účetnictví a následné využívání těchto informací pro finanční řízení. Úvodem bych podotkla, že družstvo XY je velká organizace a vedení účetnictví v tak velké společnosti je velmi složitý proces. Měsíčně se v družstvu XY účtuje okolo 40 tisíc účetních operací. Je tedy zřejmé, že vedení účetnictví je závislé na zodpovědnosti desítek pracovníků, jejichž práce na sebe navazuje a tvoří jeden velký koloběh.

Místo nedostatků bych první vyzdvihla fakt, že družstvo XY v průběhu posledních let vynaložilo mnoho úsilí na zavedení nových pomocných informačních systémů a softwarů, které jednak zjednoduší práci zaměstnancům a dále poskytují nové možnosti pro efektivní pracování s účetními informacemi. Jedná se konkrétně o zavedení tzv. pokladního systému, který je nyní k dispozici téměř ve všech prodejnách družstva. Na zavedení tohoto programu bylo vynaloženo mnoho nákladů, bylo nutné vybavit prodejny výpočetní technikou, novými pokladnami a zajistit připojení internetu. Z pokladního systému si můžou pracovníci například stáhnout dodací listy určené k fakturaci odběratelům. Usnadněnou práci mají dále i v oddělení plánů. Toto oddělení asi nejvíce využívá účetní informace, sestavuje plány a vyhodnocuje ukazatele o hospodářské činnosti. Díky tomuto systému mají přehled o jednotlivých prodejnách, jejich nákladech, zisku a o tom zda a na kolik procent plní stanovený plán. Dále bych zmínila program, který zajistí bezpapírovou fakturaci. Zhruba 50 % přijatých faktur se automaticky stáhne do účetního systému. Díky tomu se nevyskytují tak často chyby a zrychlí se celý proces fakturace.

Vedoucí pracovníci družstva XY uvažovali i o kompletní výměně softwaru, který má na starosti všechny účetní práce v družstvu. Prozatím ale od tohoto plánu upustili, zejména z důvodu vysoké finanční náročnosti na pořízení a aktualizace, dále z důvodu, že v posledním období vynaložili mnoho nákladů na výše zmiňované informační systémy. Já osobně si myslím, že by bylo vhodné v blízké budoucnosti neupouštět od tohoto záměru a investovat do nového programu. Jelikož jsem měla možnost osobně se seznámit s tímto účetním softwarem, můžu konstatovat, že je na dnešní dobu velmi zastaralý. Tento program byl zaveden již v roce 1996 a od té doby se ho dodavatelská firma snaží různými způsoby vylepšovat, ale například uživatelské rozhraní je téměř pořád na své počáteční úrovni a ovládání je značně složité a nepřehledné. Domnívám se, že dalším důvodem od upuštění od záměru koupit nového programu, jsou i náklady na zaškolení pracovníků a dále

skutečnost, že zavedení kompletního nového programu je v tak velké organizaci velmi složitý proces. Přesto si myslím, že takové inovační rozhodnutí by bylo krokem dopředu.

Dále bych se zaměřila na samotné vyhodnocování účetních informací. Družstvo XY je využívá zejména pro plánování. Zaměřuje se hlavně na obraty svých prodejních jednotek. Zajímá se tedy nejvíce o náklady na pořízení zboží a tržby za prodané zboží. O této oblasti sestavuje detailní zprávy a věnuje se každé prodejní jednotce zvlášť a také jednotlivým složkám a druhům zboží. Vyplývá to ze skutečnosti, že družstvo XY provozuje hlavně obchodní činnost. Nevěnuje se zde velká pozornost ukazatelům finanční analýzy nebo jiným moderním měřítkům výkonnosti. Družstvo XY je podle mě v oblasti financí a řízení velmi konzervativní. Vyplývá to i z některých ukazatelů, které jsem vypočítala v praktické části bakalářské práce. Majetková a finanční struktura se v průběhu let výrazně nezměnila, to samozřejmě nelze hodnotit negativně. Družstvo nevyužívá cizí zdroje, nemá žádný dlouhodobý úvěr, přitom cizí zdroje jsou považovány za levnější a zadluženost může být i užitečná. Tato skutečnost se odráží na nízké zadluženosti družstva. Na druhou stranu, i přes nízkou zadluženost a žádné dlouhodobé bankovní úvěry bylo družstvo v minulých letech ztrátové. Doporučovala bych zvolit si vybrané ukazatele finanční analýzy a jejich průběžné sledování a dále provádět analýzu tokových a stavových ukazatelů účetních výkazů. Myslím si, že by bylo vhodné tyto ukazatele srovnat s konkurenčními podnikatelskými subjekty, které jsou orientovány na stejný trh a zákazníky. Navrhovala bych sledovat poměrové ukazatele, konkrétně likviditu, která nedosahuje uspokojivých hodnot a družstvo XY tyto problémy řeší použitím kontokorentního úvěru. Dále bych u prodejních jednotek sledovala kromě plnění zisku i dobu obratu zásob. Na základě výpočtu poměrových ukazatelů lze sestavit například bonitní a bankrotní modely nebo provést tzv. spider analýzu. Tyto modely jsou jednoduché na výpočet, výsledky se srovnávají s doporučenými hodnotami a informují o tom, zda je podnik finančně stabilní nebo zda se nachází v nepříznivé finanční situaci. Mezi nejpoužívanější bankrotní modely patří Altmanův model bankrotu, Index IN01, Kralickův Quick test a další. Ve spider analýze jsou základní poměrové ukazatele názorně srovnány pomocí grafu. Z grafu jsou na první pohled patrné silné a slabé stránky v porovnání s konkurencí nebo daným odvětvím.

Myslím si, že by družstvu XY prospělo snížení členské základy. Družstvo XY má ve srovnání s podobnými organizacemi stejného zaměření, o několik tisíc členů více (9 649 členů v roce 2011). Podle mě i tento faktor, i když zde není spojitost s využíváním účetních informací, stojí za zmínku a působí podstatně na finanční řízení.

ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo analyzovat využití účetních informací pro finanční řízení družstva XY. Na žádost vedení družstva XY neuvádím ve své práci skutečný název, ale smyšlený.

V první části práce jsem zpracovala teoretické poznatky z aktuálních knižních titulů, které se věnovaly oblasti účetnictví. V druhé kapitole teoretické části jsem se ve zkratce věnovala principu fungování družstva. Dále jsem se věnovala vybraným oblastem finančního řízení. Zaměřila jsem se na cíle finančního řízení, formy financování, plánování, investiční rozhodování a závěrem jsem popsala vybrané ukazatele finanční analýzy.

V navazující praktické části jsem úvodem představila družstvo XY. Popsala jsem hlavní činnost družstva a organizační strukturu. Poté jsem již analyzovala samotné účetnictví a finanční řízení družstva XY. Snažila jsme se objasnit, jakým způsobem se zpracovává účetnictví v tak velké organizaci, věnovala jsem se oblasti účetních dokladů, inventarizace, účetní závěrky a sestavení účetních výkazů. Popsala jsem, jakým způsobem hodnotí družstvo svou činnost, provádí rozbor hospodářské činnosti, a které informace využívá pro finanční řízení. V poslední kapitole jsem zhodnotila majetkovou a finanční strukturu družstva XY, dále jsem rozebrala jednotlivé položky výkazu zisku a ztráty a zhodnotila vývoj cash flow. Analyzované údaje jsem zobrazila v průběhu šesti let. Na konec jsem zhodnotila finanční situaci družstva XY pomocí základních ukazatelů finanční analýzy.

Na základně praktické části jsem v závěru provedla shrnutí a doporučení. Doporučila jsem družstvu XY v budoucnu investovat do nového účetního softwaru. Současný účetní program je nevyhovující, což není pouze můj osobní názor, ale i pracovníků v oddělení účetnictví. Vedoucí pracovníci družstva XY jsou si toho vědomi, koupí nového softwaru v současnosti brání vysoké finanční náklady. Dále jsem dospěla k závěru, že družstvo XY je v oblasti finančního řízení velmi konzervativní a v průběhu šesti let, zde nedošlo k žádným velkým výkyvům. Myslím, že velká pozornost je věnována sledování plnění plánů jednotlivých prodejních jednotek, což je samozřejmě z hlediska hlavní činnosti družstva důležité. Osobně bych navrhovala alespoň čtvrtletně na zasedání představenstva zhodnotit finanční situaci družstva i pomocí ukazatelů finanční analýzy a nezaměřovat se pouze na sledování obrátu a plnění zisku jednotlivých prodejních jednotek.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografická literatura

- [1] BAŘINOVÁ, Dagmar a Iveta VOZŇÁKOVÁ, 2005. *Vyhodnocení a využití účetních výkazů pro manažery, společníky a akcionáře*. 1. vyd. Praha: Grada, 99 s. ISBN 802471115x.
- [2] BREALEY, Richard A a Stewart C MYERS, 2003. *Principles of corporate finance*. 7th ed. Boston, Mass.: McGraw-Hill/Irwin, xxv, 1071 p. ISBN 00-711-5144-3.
- [3] BŘEZINOVÁ, Hana a Vladimír MUNZAR, 2003. *Účetnictví I*. Praha: Institut Svazu účetních, 470 s. ISBN 8086716007.
- [4] ČIŽINSKÁ, Romana a Pavel MARINIČ, 2010. *Finanční řízení podniku: moderní metody a trendy*. 1. vyd. Praha: Grada, 204 s. ISBN 978-80-247-3158-2.
- [5] DLUHOŠOVÁ, Dana, 2010. *Finanční řízení a rozhodování podniku: analýza, investování, oceňování, riziko, flexibilita*. 3., rozš. vyd. Praha: Ekopress, 225 s. ISBN 978-80-86929-68-2.
- [6] HRDÝ, Milan a Michaela HOROVÁ, 2009. *Finance podniku*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 179 s. ISBN 978-80-7357-492-5.
- [7] JANHUBA, Miloslav, 2005. *Základy teorie účetnictví*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 216 s. ISBN 8024508524.
- [8] KALOUDA, František, 2011. *Finanční řízení podniku*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 299 s. ISBN 978-80-7380-315-5.
- [9] KISLINGEROVÁ, Eva a Jiří HNILICA, 2008. *Finanční analýza: krok za krokem*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 135 s. ISBN 978-80-7179-713-5.
- [10] KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER, 2013. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 236 s. ISBN 978-80-247-4456-8.
- [11] KOVANICOVÁ, Dana, 1993. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. Praha: Trizonia. Aktualizováno nepravidelně.
- [12] KOVANICOVÁ, Dana a Pavel KOVANIC, 2001. *Poklady skryté v účetnictví: jak porozumět účetním výkazům EU, IAS, US GAAP, ČR*. 6. aktual.vyd. Praha: Polygon, 274 s. ISBN 8072730479.

- [13] LANDA, Martin, 2006. *Účetnictví podniku: informační zdroj podnikatelských rozhodnutí*. 2. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 495 s. ISBN 80-86861-11-2.
- [14] LANDA, Martin, 2008a. *Finanční a manažerské účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 324 s. ISBN 978-80-87071-85-4.
- [15] LANDA, Martin, 2008b. *Jak číst finanční výkazy: [analýza účetních výkazů, hodnocení finanční výkonnosti, měření efektivnosti investic : případové studie, příklady, koncepce podnikového účetního systému]*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, xv, 176 s. ISBN 978-80-251-1994-5.
- [16] LANDA, Martin, 2008c. *Základy účetnictví*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 254 s. ISBN 978-80-87071-86-1.
- [17] PASEKOVÁ, Marie, 2007. *Účetní výkazy v praxi*. Praha: Kernberg Publishing, 210 s. ISBN 978-80-903962-6-5.
- [18] PAVELKOVÁ, Drahomíra a Adriana KNÁPKOVÁ, 2007. *Podnikové finance: studijní pomůcka pro distanční studium*. Vyd. 3., uprav. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 293 s. ISBN 978-80-7318-593-0.
- [19] PAVELKOVÁ, Drahomíra a Adriana KNÁPKOVÁ, 2012. *Výkonnost podniku z pohledu finančního manažera*. 3. vyd. Praha: Linde, 333 s. ISBN 978-80-7201-872-7.
- [20] RŮČKOVÁ, Petra, 2011. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 143 s. ISBN 978-80-247-3916-8.
- [21] SEDLÁČEK, Jaroslav, 2005a. *Účetnictví pro manažery*. 1. vyd. Praha: Grada, 226 s. ISBN 80-247-1195-8.
- [22] SEDLÁČEK, Jaroslav, 2005b. *Základy finančního účetnictví*. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 331 s. ISBN 8086119955.
- [23] SLÁDKOVÁ, Eva, 2009. *Finanční účetnictví a výkaznictví*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 451 s. ISBN 978-80-7357-434-5.
- [24] VALACH, Josef, 1999. *Finanční řízení podniku*. Vyd. 2. Praha: Ekopress, 324 s. ISBN 80-86119-21-1.

Elektronické zdroje

- [25] ČESKO. Zákon č. 513 ze dne 5. listopadu 1991 obchodní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, 98, s. 2474-2568. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

- [26] ČESKO. Zákon č. 563 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1991, částka 107, s. 2802-2810. ISSN 1211-1244. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2519>
- [27] REMEŠ, Daniel, 2009. Performance Management in a Period of Crisis. *Journal of Competitiveness* [online]. iss. 1, s. 56-65. [cit. 2013-05-07]. ISSN 1804-1728. Dostupné z: <http://www.cjournal.cz/files/6.pdf>.
- [28] VALLISOVÁ, Lucie, DVORÁKOVÁ, Lilia, 2011. Corporate Accounting Processes in the Czech Republic in the context of European Harmonization and Standardization. [online], iss. 1, s. 23-28 [cit. 2013-05-12]. ISSN 20104804. Dostupné z: <http://search.proquest.com.proxy.k.utb.cz/docview/1015596008?accountid=15518>

Další zdroje

- [29] Výroční zpráva družstva XY za období 2007 – 2012.
- [30] Účetní směrnice a interní materiály družstva XY.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AE	Analytická evidence
CF	Cash flow
ČPK	Čistý pracovní kapitál
DM	Dlouhodobý majetek
DPH	Daň z přidané hodnoty
EBIT	Výsledek hospodaření před úroky a zdaněním
IFRS	Mezinárodní standardy účetního výkaznictví
NC	Nákupní cena
OM	Oběžný majetek
PJ	Provozní jednotka
ROA	Rentabilita celkových aktiv
ROE	Rentabilita vlastního kapitálu
ROS	Rentabilita tržeb
SE	Syntetická evidence
VH	Výsledek hospodaření
VZZ	Výkaz zisku a ztráty

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1 Vazba mezi finančními výkazy.</i>	19
<i>Obr. 2 Strategie financování.....</i>	28
<i>Obr. 3 ČPK z pozice aktiv - přístup finančních manažerů podniku, ČPK z pozice pasiv – přístup vlastníků podniku</i>	30
<i>Obr. 4 Likvidační list drobného nákupu za hotové.</i>	43
<i>Obr. 5 Likvidační list na dodavatelskou fakturu za zboží a režijní fakturu.</i>	43
<i>Obr. 6 Struktura nákladů.</i>	55
<i>Obr. 7 Vývoj ukazatelů obratovosti.</i>	59

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1 Vývoj jednotlivých druhů hospodářského výsledku.</i>	56
<i>Tab. 2 Vývoj cash flow.</i>	56
<i>Tab. 3 Ukazatelé likvidity a ČPK.</i>	57
<i>Tab. 4 Ukazatelé zadluženosti a rentability.</i>	58
<i>Tab. 5 Vybrané ukazatele aktivity.</i>	58

SEZNAM PŘÍLOH

- P I: Zkrácený výkaz rozvahy družstva XY
- P II: Zkrácený výkaz zisku a ztráty družstva XY
- P III: Vertikální analýza majetkové a finanční struktury družstva XY
- P IV: Vertikální analýza nákladů a výnosů družstva XY
- P V: Horizontální analýza majetkové a finanční struktury družstva XY
- P VI: Horizontální analýza nákladů a výnosů družstva XY

PŘÍLOHA P I: ZKRÁCENÝ VÝKAZ ROZVAHY

v tis. Kč	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aktiva celkem	329 370	322 585	318 160	315 569	321 892	340 003
Pohledávky za upsaný základní kapitál	0	0	0	0	0	0
Dlouhodobý majetek	187 480	181 817	180 691	175 944	175 123	180 234
Dlouhodobý nehmotný majetek	669	616	1 273	1 194	272	86
Dlouhodobý hmotný majetek	173 800	168 190	166 407	161 665	161 766	167 063
Dlouhodobý finanční majetek	13 011	13 011	13 011	13 085	13 085	13 085
Oběžná aktiva	139 429	138 144	135 696	134 646	143 173	155 789
Zásoby	89 676	92 331	93 906	95 767	97 999	99 358
Materiál	2 776	2 811	2 471	3 287	3 170	3 127
Zboží	86 900	89 520	91 435	92 480	94 829	96 231
Dlouhodobé pohledávky	4 117	2 678	2 313	1 592	515	0
Krátkodobé pohledávky	25 725	23 483	25 067	21 733	28 425	43 060
Krátkodobý finanční majetek	19 911	19 652	14 410	15 554	16 234	13 371
Peníze	17 461	14 486	14 127	15 153	15 723	13 103
Účty v bankách	2 450	5 166	283	401	511	268
Časové rozlišení	2 461	2 624	1 773	4 979	3 596	3 980
Náklady příštích období	1 149	651	463	360	501	247
Příjmy příštích období	1 312	1 973	1 310	4 619	3 095	37 333
Pasiva celkem	329 370	322 585	318 160	315 569	321 892	340 003
Vlastní kapitál	206 310	208 549	204 571	202 578	204 411	209 193
Základní kapitál	2 429	2 400	2 372	2 344	2 317	2 294
Kapitálové fondy	5 709	7 546	8 035	8 703	9 378	9 388
Rezervní fond, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku	193 267	198 208	198 597	194 251	191 544	192 737
Výsledek hospodaření minulých let	0	0	0	0	0	0
Výsledek hospodaření běžného účetního období	4 905	395	-4 433	-2 720	1 172	4 774
Cizí zdroje	116 063	110 546	108 299	107 085	109 968	121 177
Rezervy	1 387	2 265	309	168	17	59
Dlouhodobé závazky	10 793	11 077	11 284	11 957	12 749	13 580
Krátkodobé závazky	86 827	79 807	75 374	72 009	73 638	88 879
Bankovní úvěry a výpomoci	17 056	17 397	21 359	22 951	23 564	18 659
Časové rozlišení	6 997	3 490	5 290	5 906	7 513	9 633
Výdaje příštích období	6 997	3 490	5 290	5 906	7 513	9 633
Výnosy příštích období	0	0	0	0	0	0

PŘÍLOHA P II: ZKRÁCENÝ VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

v tis. Kč	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tržby za prodej zboží	937 998	922 523	855 775	811 170	832 435	841 158
Náklady vynaložené na prodej zboží	780 034	767 295	713 216	669 739	673 037	672 471
Obchodní marže	157 964	155 228	142 559	141 431	159 398	168 687
Výkony	28 126	27 942	31 036	32 671	34 970	35 624
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	26 812	26 657	30 308	31 970	34 381	35 089
Změna stavu zásob vlastní činnosti	0	0	0	0	0	0
Aktivace	1 314	1 285	728	701	598	535
Výkonová spotřeba	60 096	65 357	65 912	64 504	61 827	67 067
Spotřeba materiálu a energie	31 040	35 392	38 603	38 389	36 932	38 432
Služby	29 056	29 965	27 309	26 115	24 895	28 635
Přidaná hodnota	125 994	117 813	107 683	109 598	132 541	137 244
Osobní náklady	124 288	126 720	122 627	121 500	127 413	128 378
Daně a poplatky	1 012	792	915	840	743	986
Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	7 880	8 372	8 277	7 965	7 300	7 113
Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálů	2 482	2 042	2 231	1 946	989	1 026
Zůstatková cena prodaného dlouh. majetku a materiálů	1 053	1 540	723	1 662	907	999
Změna stavu rezerv a opravných	496	1 118	-1 674	66	-54	-13
Ostatní provozní výnosy	15 212	24 487	21 844	22 947	10 189	6 389
Ostatní provozní náklady	2 061	2 595	2 781	2 718	3 423	3 914
Provozní výsledek hospodaření	6 898	3 205	-1 891	-260	3 987	3 282
Změna stavu rezerv a opravných položek ve fin. oblasti	-100	0	0	0	0	0
Výnosové úroky	124	153	10	2	18	8
Nákladové úroky	1 517	1 464	1 023	867	767	722
Ostatní finanční výnosy	1	1	3	1	1	2
Ostatní finanční náklady	1 319	1 355	1 314	916	899	1 272
Finanční výsledek hospodaření	-2 611	-2 665	-2 324	-1 780	-1 647	-1 984
Daň z příjmů za běžnou činnost	-600	284	207	673	792	830
Výsledek hospodaření za běžnou činnost	4 887	256	-4 422	-2 713	1 548	468
Mimořádné výnosy	18	200	6	1	41	4 693
Mimořádné náklady	0	61	17	8	417	387
Daň z příjmů z mimořádné činnosti	0	0	0	0	0	0
Mimořádný výsledek hospodaření	18	139	-11	-7	-376	4 306
Výsledek hospodaření za účetní období	4 905	395	-4 433	-2 720	1 172	4 774
Výsledek hospodaření před zdaněním	4 305	679	-4 226	-2 047	1 964	5 604

PŘÍLOHA P V: HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA MAJETKOVÉ A FINANČNÍ STRUKTURY DRUŽSTVA XY

v tis. Kč	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Aktiva celkem	-2,06%	-1,37%	-0,81%	2,00%	5,63%
Pohledávky za upsaný základní kapitál	x	x	x	x	x
Dlouhodobý majetek	-3,02%	-0,62%	-2,63%	-0,47%	2,92%
Dlouhodobý nehmotný majetek	-7,92%	106,66%	-6,21%	-77,22%	-68,38%
Dlouhodobý hmotný majetek	-3,23%	-1,06%	-2,85%	0,06%	3,27%
Dlouhodobý finanční majetek	0,00%	0,00%	0,57%	0,00%	0,00%
Oběžná aktiva	-0,92%	-1,77%	-0,77%	6,33%	8,81%
Zásoby	2,96%	1,71%	1,98%	2,33%	1,39%
<i>Materiál</i>	1,26%	-12,10%	33,02%	-3,56%	-1,36%
<i>Zboží</i>	3,01%	2,14%	1,14%	2,54%	1,48%
Dlouhodobé pohledávky	-34,95%	-13,63%	-31,17%	-67,65%	-100,00%
Krátkodobé pohledávky	-8,72%	6,75%	-13,30%	30,79%	51,49%
Krátkodobý finanční majetek	-1,30%	-26,67%	7,94%	4,37%	-17,64%
<i>Peníze</i>	-17,04%	-2,48%	7,26%	3,76%	-16,66%
<i>Účty v bankách</i>	110,86%	-94,52%	41,70%	27,43%	-47,55%
Časové rozlišení	6,62%	-32,43%	180,82%	-27,78%	10,68%
Náklady příštích období	-43,34%	-28,88%	-22,25%	39,17%	-50,70%
Příjmy příštích období	50,38%	-33,60%	252,60%	-32,99%	1106,24%
Pasiva celkem	-2,06%	-1,37%	-0,81%	2,00%	5,63%
Vlastní kapitál	1,09%	-1,91%	-0,97%	0,90%	2,34%
Základní kapitál	-1,19%	-1,17%	-1,18%	-1,15%	-0,99%
Kapitálové fondy	32,18%	6,48%	8,31%	7,76%	0,11%
Rezervní fond, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku	2,56%	0,20%	-2,19%	-1,39%	0,62%
Výsledek hospodaření minulých let	x	x	x	x	x
Výsledek hospodaření běžného účetního období	-91,95%	-1222,28%	-38,64%	-143,09%	307,34%
Cizí zdroje	-4,75%	-2,03%	-1,12%	2,69%	10,19%
Rezervy	63,30%	-86,36%	-45,63%	-89,88%	247,06%
Dlouhodobé závazky	2,63%	1,87%	5,96%	6,62%	6,52%
Krátkodobé závazky	-8,09%	-5,55%	-4,46%	2,26%	20,70%
Bankovní úvěry a výpomoci	2,00%	22,77%	7,45%	2,67%	-20,82%
Časové rozlišení	-50,12%	51,58%	11,64%	27,21%	28,22%
Výdaje příštích období	-50,12%	51,58%	11,64%	27,21%	28,22%
Výnosy příštích období	x	x	x	x	x

**PŘÍLOHA P VI: HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA NÁKLADŮ A VÝNOSŮ
DRUŽSTVA XY**

v tis. Kč	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Tržby za prodej zboží	-1,65%	-7,24%	-5,21%	2,62%	1,04%
Výkony	-0,65%	11,07%	5,27%	7,04%	1,84%
<i>Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb</i>	-0,58%	13,70%	5,48%	7,54%	2,02%
<i>Aktivace</i>	-2,21%	-43,35%	-3,71%	-14,69%	-11,78%
Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálů	-17,73%	9,26%	-12,77%	-49,18%	3,61%
Ostatní provozní výnosy	60,97%	-10,79%	5,05%	-55,60%	-59,48%
Výnosové úroky	23,39%	-93,46%	-80,00%	800,00%	-125,00%
Ostatní finanční výnosy	0,00%	200,00%	-66,67%	0,00%	50,00%
Mimořádné výnosy	1011,11%	-97,00%	-83,33%	4000,00%	99,13%
Výnosy	-0,67%	-6,80%	-4,63%	1,14%	1,15%
Náklady vynaložené na prodej zboží	-1,63%	-7,05%	-6,10%	0,49%	-0,08%
Výkonová spotřeba	8,75%	0,85%	-2,14%	-4,15%	8,48%
<i>Spotřeba materiálu a energie</i>	14,02%	9,07%	-0,55%	-3,80%	4,06%
<i>Služby</i>	3,13%	-8,86%	-4,37%	-4,67%	15,02%
Osobní náklady	1,96%	-3,23%	-0,92%	4,87%	0,76%
Daně a poplatky	-21,74%	15,53%	-8,20%	-11,55%	32,71%
Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	6,24%	-1,13%	-3,77%	-8,35%	-2,56%
Zůstatková cena prodaného dlouh. majetku a materiálů	46,25%	-53,05%	129,88%	-45,43%	10,14%
Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období	125,40%	-249,73%	-103,94%	-181,82%	-75,93%
Ostatní provozní náklady	25,91%	7,17%	-2,27%	25,94%	14,34%
Nákladové úroky	-3,49%	-30,12%	-15,25%	-11,53%	-5,87%
Ostatní finanční náklady	2,73%	-3,03%	-30,29%	-1,86%	41,49%
Daň z příjmů za běžnou činnost	-147,33%	-27,11%	225,12%	17,68%	4,80%
Mimořádné náklady		-72,13%	-52,94%	5112,50%	-7,19%
Náklady	-0,22%	-6,31%	-4,79%	0,69%	0,76%